

S sieć
S organizacji
S społecznych
dla edukacji

Polska szkoła i profil absolwenta

Omówienie wyników sondy
SOS dla Edukacji

Opracowanie:
Krzysztof
Figlarz

Spis treści

Wstęp	2
Wyniki ogólne	5
Rodzice	15
Nauczyciele	27
Uczniowie	39

Polska szkoła i profil absolwenta

Omówienie wyników sondy SOS dla Edukacji

W obywatelskiej sondzie SOS dla Edukacji przepytaliśmy łącznie 588 osób, zbierając ich opinie i refleksje dotyczące polskiej szkoły. Chcieliśmy zbadać, jaką wiedzę, umiejętności i kompetencje – zdaniem uczniów i uczennic, a także rodziców, nauczycieli i nauczycielek – powinni zdobywać młodzi ludzie. Niniejszy raport z badań został podzielony na cztery części – w pierwszej prezentujemy ogólne wyniki sondy (zestawienie wyników badań przeprowadzonych wśród rodziców, nauczycieli i nauczycielek, uczniów i uczennic), a w drugiej przyglądamy się odpowiedziom reprezentantów tych trzech grup respondentów.

Na początku jednak chcielibyśmy przedstawić kilka podstawowych wniosków płynących z naszej sondy:

- 1.** Wszyscy ankietowani – uczniowie i uczennice, nauczyciele i nauczycielki oraz rodzice – krytycznie odnoszą się do kondycji polskiej szkoły w kontekście radzenia sobie ze współczesnymi wyzwaniami: technologicznymi, klimatycznymi, ekologicznymi czy społecznymi. Aż 83,5% wszystkich ankietowanych uważa, że polska szkoła nie jest w stanie sprostać wspomnianym zadaniom, a jedynie 12,6% z nich stwierdza, że polska szkoła dobrze do nich przygotowuje. Najbardziej zdecydowaną opinię mają uczennice i uczniowie – aż 97,4% spośród nich nie uważa polskiej szkoły za miejsce, w którym przygotowuje się młodzież do wyzwań współczesności.
- 2.** Zdaniem ankietowanych polska szkoła nie przygotowuje także do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w społeczeństwie obywatelskim – tę opinię podziela 74,5% ogółu ankietowanych. Nieco bardziej pozytywnie o przygotowaniu obywatelskim w szkołach wyrażają się młodzi ludzie – 20,5%

z nich uważa, że polska szkoła dobrze przygotowuje do życia obywatelskiego, a 69,2% jest przeciwnego zdania.

3. Z sondy wynika, że polska szkoła niedostatecznie motywuje młodych ludzi do rozwoju osobistego i uczenia się przez całe życie. Kolejny raz większość ankietowanych (78,2%) uważa, że szkoła w Polsce nie motywuje do ciągłego rozwoju. Dostrzegają to przede wszystkim rodzice (81,9% ankietowanych) oraz uczennice i uczniowie (82,1%).

4. Respondenci i respondentki uważają także, iż uczniowie i uczennice kończąc szkołę, nie są odpowiednio przygotowani do życia zawodowego. 82,3% ankietowanych uważa, że polska szkoła nie przygotowuje dobrze do tego, aby młodzież mogła osiągnąć sukces w życiu zawodowym i funkcjonować na rynku pracy. Po raz kolejny zdania rodziców (84,2%) i uczniów (84,6%) niemal się pokrywają.

5. Jakie są trzy największe słabości polskiej szkoły? Tu panuje zgodność ocen – przeładowany program nauczania, za mało umiejętności potrzebnych w XXI wieku, za dużo egzaminacyjnego stresu. Tak wyglądają, zdaniem wszystkich ankietowanych grup, największe bolączki polskiej szkoły, które wymagają najpilniejszych zmian. Nauczycielki i nauczyciele w pierwszej trójce odpowiedzi wskazują też na zbyt niskie wynagrodzenia nauczycielskie.

6. Gdzie widać największe różnice między grupami ankietowanych? W pytaniu o wiek dzieci, od którego edukacja przedszkolna powinna być już obowiązkowa. Wśród wszystkich ankietowanych przeważa odpowiedź, że dopiero od „zerówki” (6 lat) – 26%. Pozostałe odpowiedzi dzieli między sobą jednak zaledwie kilka punktów procentowych; trudno zatem mówić tu o konsensusie. Bardziej zdecydowani są rodzice – wśród nich ponad 32% ankietowanych uważa, że tym wiekiem powinno być 6 lat. Wśród nauczycieli opinie są bardziej „spłaszczone” – odsetek odpowiedzi (bez „nie mam zdania”) wynosi ponad 20%. Uczennice i uczniowie? Najczęściej nie mają zdania – ponad 43% nie odpowiedziało na pytanie, od kiedy powinna zaczynać się obowiązkowa edukacja przedszkolna.

7. Informacja zwrotna na stałe zadomowiła się w korporacjach, a zdaniem naszych ankietowanych powinna także zakorzenić się w polskich klasach i szkołach. Wśród sposobów oceniania uczniów i uczennic, ankietowani (w każdej grupie badanych) zdecydowanie najczęściej (ponad 45%) wskazywali

potrzebę uzyskania przez dziecko informacji zwrotnej od nauczyciela i nauczycielki – co zrobiło dobrze, a co wymaga poprawy i jak powinno się dalej uczyć.

8. Elastyczność – tak jednym słowem można określić oczekiwanie ankietowanych (w tym samych nauczycieli i nauczycielek) odnośnie do metod pracy na lekcji. Wskazywano przede wszystkim na konieczność wykorzystania zróżnicowanych metod pracy z klasą (ponad 34%) i odnoszenie się do doświadczeń uczniów i uczennic na lekcji (prawie 33%). Nieco rzadziej wybierano możliwość całkowicie swobodnego doboru metod pracy przez nauczycieli i nauczycielki (ponad 25%), a ten odsetek był najwyższy (ponad 30%) właśnie wśród kadry nauczycielskiej.

9. Respondenci i respondentki stawiają na autonomię nauczyciela i uważają, że to on powinien decydować, jakimi metodami będzie pracować z klasą – tak sądzi 55% rodziców, 76,7% nauczycieli (ten wynik nie zaskakuje) i 33,3% uczennic i uczniów. Jak widać młodzi ludzie są bardziej nieufni wobec dydaktycznych decyzji nauczycieli i nauczycielek, za to częściej niż rodzice i pedagodzy uważają, że metody pracy powinny być ustalane wspólnie przez zespoły przedmiotowe (tak jest w wielu krajach). We wszystkich grupach panuje mocne przekonanie, że o metodach nie powinno decydować ministerstwo edukacji ani nawet rada pedagogiczna.

10. Zasady egzaminu maturalnego powinny zostać zmienione – tak uważa ponad 44% ankietowanych. Co z egzaminami ósmoklasisty i zawodowymi? „Nie mam zdania” – taka odpowiedź padała najczęściej wśród 41,5% i 77,6% ankietowanych. Jest to z pewnością trudna kwestia, która wymaga poważnej, eksperckiej rozmowy. Dziś nie ma w Polsce jasnego i realistycznego pomysłu, czy i w jaki sposób należy zmienić formułę egzaminów.

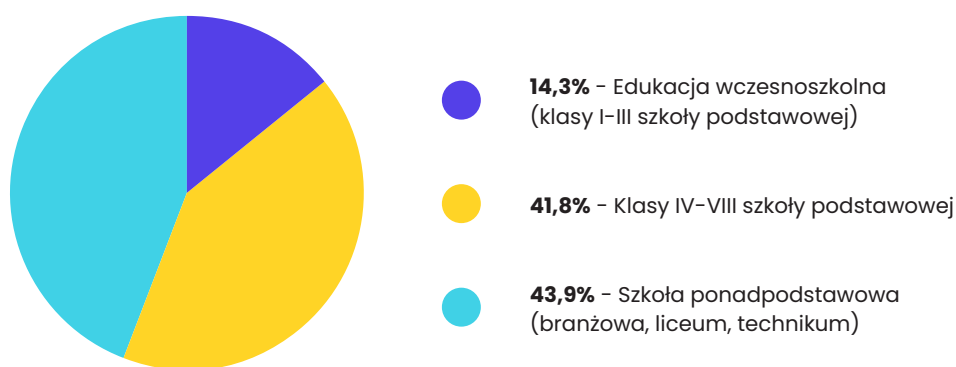

Wyniki ogólne

W sondzie wzięło udział łącznie 588 osób – 259 rodziców, 301 nauczycieli i nauczycielek oraz 39 uczniów i uczennic. Większość z nich udzieliła odpowiedzi na pytania dotyczące szkół ponadpodstawowych (43,9%) oraz klas IV–VIII szkoły podstawowej (41,8%) – zob. wykres poniżej. Zastosowano szczegółowy podział respondentów w odniesieniu do poszczególnych grup ankietowanych – rodziców, nauczycieli i uczniów.

Opiniami, na temat którego etapu edukacyjnego chcesz się podzielić?

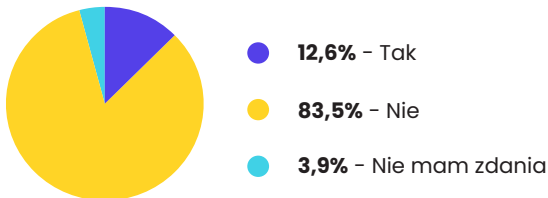
(wykres 1)

Odpowiedzi ankietowanych na pytania zamknięte w sprawie przygotowania polskiej szkoły do wyzwań współczesności (zob. wykres 2), osiągania przez młodzież sukcesów w życiu zawodowym (zob. wykres 3), uczestnictwa w społeczeństwie obywatelskim (zob. wykres 4) oraz motywacji do nauki przez całe życie (zob. wykres 5) można podsumować krótko: „4 razy nie”. Zdecydowanie zgadzają się oni z tezą, że polska szkoła nie realizuje w wystarczającym stopniu żadnego z powyższych celów. Na każde z tych pytań minimum 74% ankietowanych odpowiadało przecząco. Najwięcej odpowiedzi „tak” padło na pytanie o społeczeństwo obywatelskie – 18,4% (zob. wykres 4), najmniej – 10% na pytanie o przygotowanie uczniów przez szkołę do dobrego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy (zob. wykres 3).

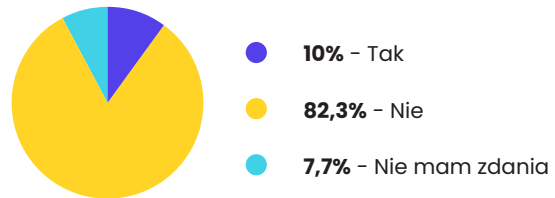
Czy polska szkoła dobrze przygotowuje do radzenia sobie z wyzwaniami współczesnego świata: technologicznymi, klimatycznymi, ekologicznymi czy społecznymi?

(wykres 2)

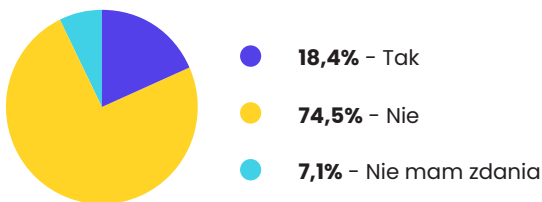
Czy polska szkoła dobrze przygotowuje do osiągnięcia sukcesu w życiu zawodowym i dobrego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy?

(wykres 3)

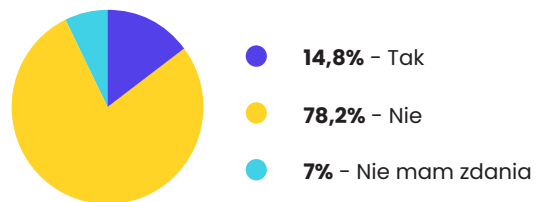
Czy polska szkoła dobrze przygotowuje do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu obywatelskim?

(wykres 4)

Czy polska szkoła motywuje do rozwoju osobistego i uczenia się przez całe życie?

(wykres 5)

Zapytaliśmy ankietowanych o najważniejsze ich zdaniem 3 kompetencje, które powinny być priorytetowe dla szkoły (zob. wykres 6). Na podstawie udzielonych odpowiedzi można wyraźnie wyróżnić następujące umiejętności – komunikowanie się (w tym formułowanie argumentów i słuchanie innych) – 20,4% odpowiedzi, samodzielne myślenie (w tym myślenie naukowe) – 20,2% oraz rozwiązywanie problemów, w tym kreatywność – 19,4%. Nieco mniej osób (pomiędzy 11% a 9,1%) wskazało na pozostałe odpowiedzi.

Rozwój jakich kompetencji powinien mieć priorytet w szkole? Zaznacz 3 najważniejsze.

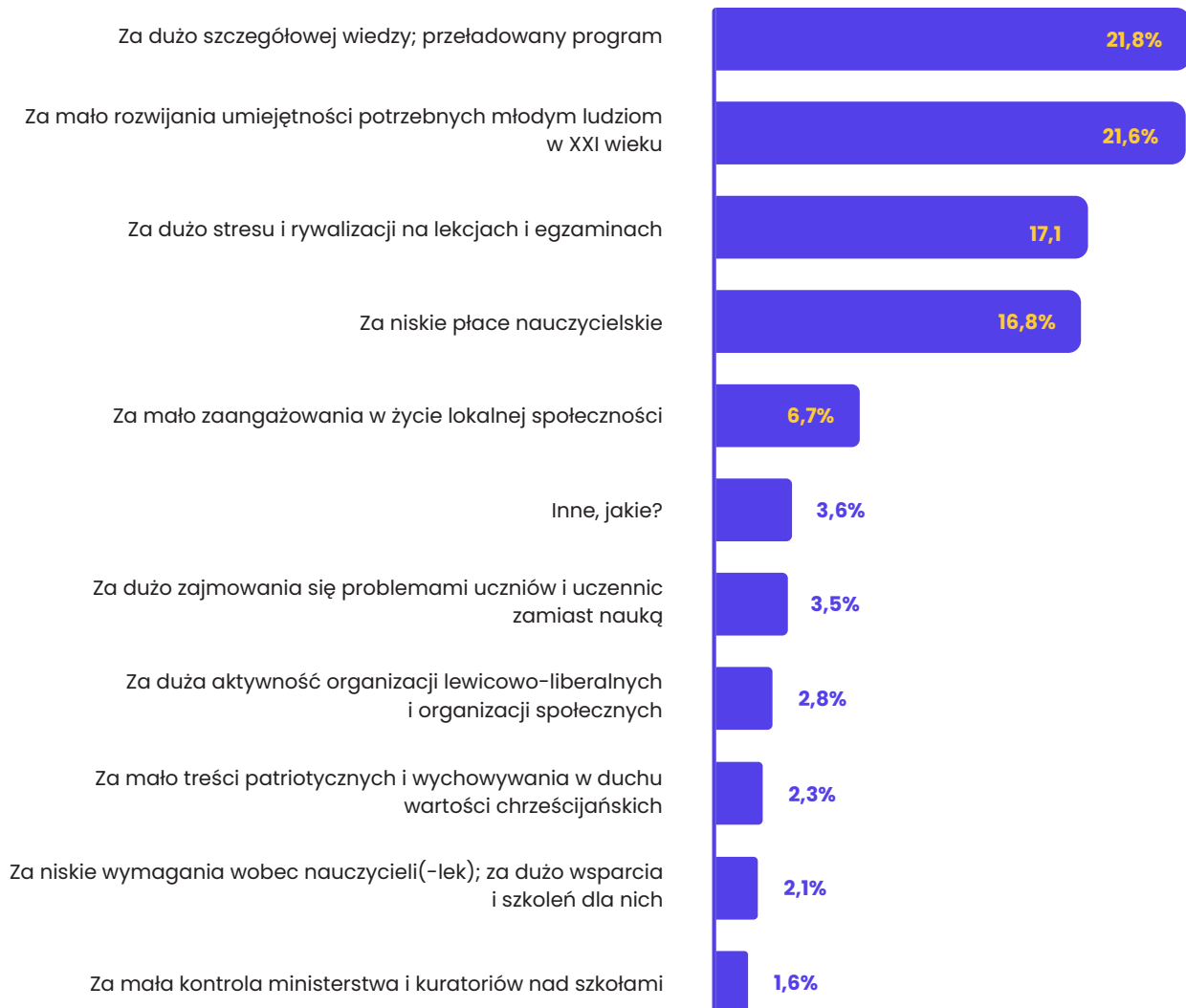
(wykres 6)

Zadaliśmy także pytanie o największe słabości polskiej szkoły, wymagające najpilniejszej zmiany (zob. wykres 7). Tym razem możemy wyróżnić cztery, zdecydowanie najczęściej powtarzające się odpowiedzi. Dwoma największymi słabościami, zdaniem ankietowanych, są: przekazywanie zbyt dużej ilości wiedzy przy przeładowanym programie (21,8%), a także rozwijanie za rzadko umiejętności potrzebnych młodym ludziom w XXI wieku (21,6%). Ponadto, ankietowani często wskazywali także na zbyt dużo stresu i rywalizacji na lekcjach i egzaminach (17,1%) oraz zbyt niskie płace nauczycieli (16,8%).

Co jest największą słabością polskiej szkoły i wymagałoby najpilniejszej zmiany? Zaznacz 3 najważniejsze.

(wykres 7)

Języki obce (10,6%), matematyka (8,9%), język polski (8,5%), edukacja cyfrowa i cyberbezpieczeństwo (8,0%), edukacja zdrowotna (zdrowie psychiczne i fizyczne) (7,8%), edukacja obywatelska (w tym wiedza o społeczeństwie) (6,8%), sposoby organizowania własnej nauki i pracy (6,3%) oraz nauki przyrodnicze (6,2%) – tak wygląda osiem najczęściej wymienianych przedmiotów (z dwudziestu zaproponowanych), które zdaniem ankietowanych powinny mieć priorytet w nauczaniu młodych ludzi (zob. wykres 8). Mniej osób wskazywało m.in. na edukację seksualną (4,3%, a wśród uczniów 6,9%), historię (3,9%) czy edukację globalną (3%). Najmniej osób wskazało na katechezę – 0,9%.

Nauka jakich przedmiotów i obszarów tematycznych powinna być priorytetem polskiej szkoły? Zaznacz 8 najważniejszych.

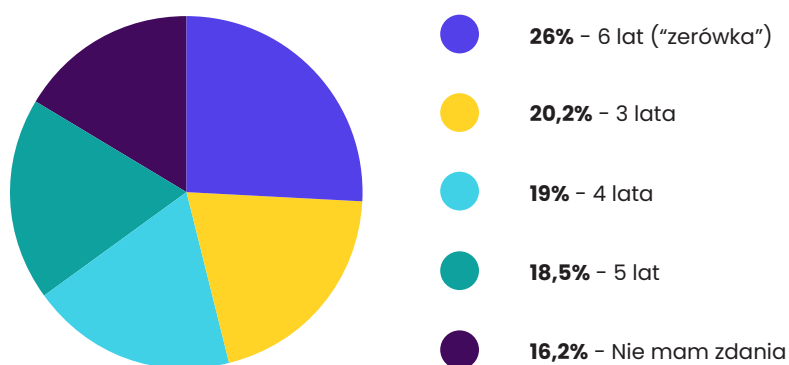
(wykres 8)

Zdaniem 26% ankietowanych obowiązek rozpoczęcia edukacji przedszkolnej powinno wprowadzić się dopiero od „zerówki”, czyli ukończenia przez dziecko 6 lat (zob. wykres 9). Pozostałe odpowiedzi (łącznie z brakiem opinii) uzyskały nieco mniejsze poparcie (od 20,2% do 16,2%) – można zatem stwierdzić, że co do tej konkretnej sprawy ankietowani są podzieleni.

Od którego roku życia edukacja przedszkolna powinna być obowiązkowa?

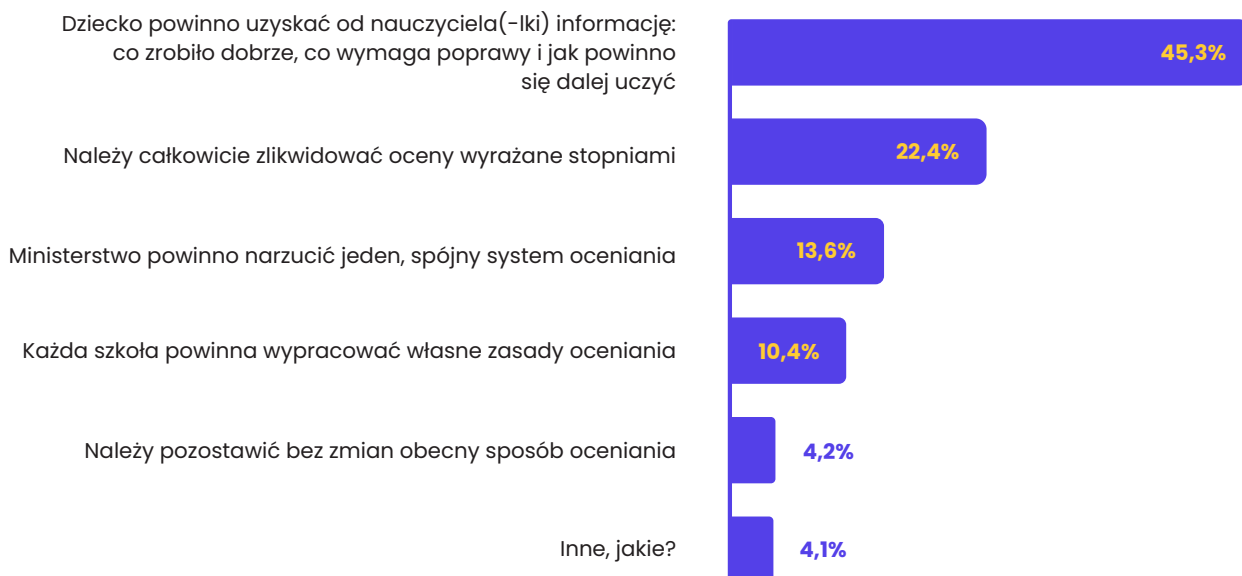
(wykres 9)

W kolejnej serii pytań pytaliśmy o sposoby oceny uczniów i uczennic oraz metody pracy nauczycieli i nauczycielek. Ankietowani wyraźnie wskazują, że najbardziej właściwym sposobem oceniania uczniów i uczennic powinna być kompleksowa informacja zwrotna od nauczyciela, co dziecko zrobiło dobrze, a co jeszcze może poprawić i jak powinno się dalej uczyć (45,3%) – zob. wykres 10. W pytaniu o metody pracy nauczycieli z uczniami i uczennicami położono szczególny nacisk na użycie różnorodnych metod pracy (34,7%) oraz odnoszenie się do doświadczeń uczniów w trakcie nauki (32,9%) – zob. wykres 11. Jednocześnie zdaniem ankietowanych to nauczycielka lub nauczyciel prowadzący zajęcia powinien decydować o metodach pracy z uczniami (60,5%); wyraźnie mniej osób wskazało na zespół przedmiotowy (22%) – zob. wykres 12.

Które z poniższych propozycji dotyczących sposobu oceniania uczniów i uczennic uważasz za właściwe? Zaznacz wszystkie odpowiedzi, z którymi się zgadzasz.

(wykres 10)

Dla rozwijania kompetencji ważnych w życiu osobistym, zawodowym i społecznym istotne znaczenie mogą mieć metody pracy nauczycieli(-lek) na lekcji. Zaznacz wszystkie odpowiedzi, z którymi się zgadzasz.

(wykres nr 11)

Kto powinien decydować, jakimi metodami pracują nauczyciele(-lki)? Zaznacz jedną odpowiedź.

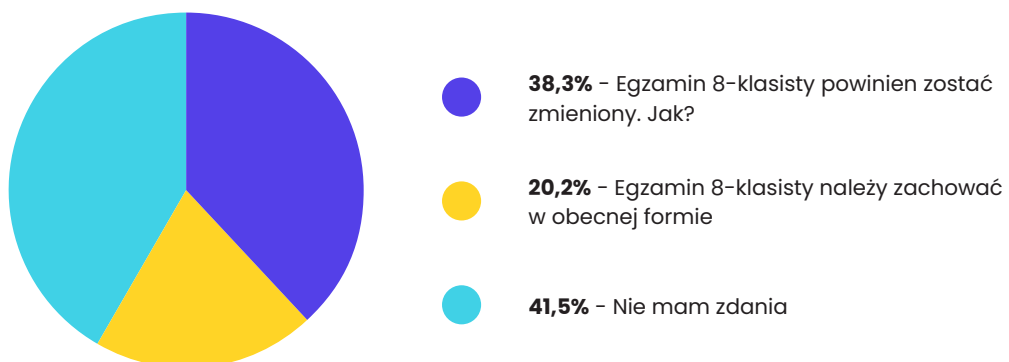
(wykres 12)

Ankietowani nie mają zdania co do potrzeby zmian w egzaminie ósmoklasisty (41,5%) – zob. wykres 13, a szczególnie w egzaminie zawodowym (77,6%) – zob. wykres 15. Warto jednak też podkreślić, że 38,3% ankietowanych uważa, że zmiany w egzaminie ósmoklasisty są potrzebne. Z kolei ponad 44% ankietowanych uważa, że zmiany w egzaminach maturalnych są konieczne i jest to najwyższy wynik ze wszystkich zaproponowanych w tym pytaniu odpowiedzi (zob. wykres 14).

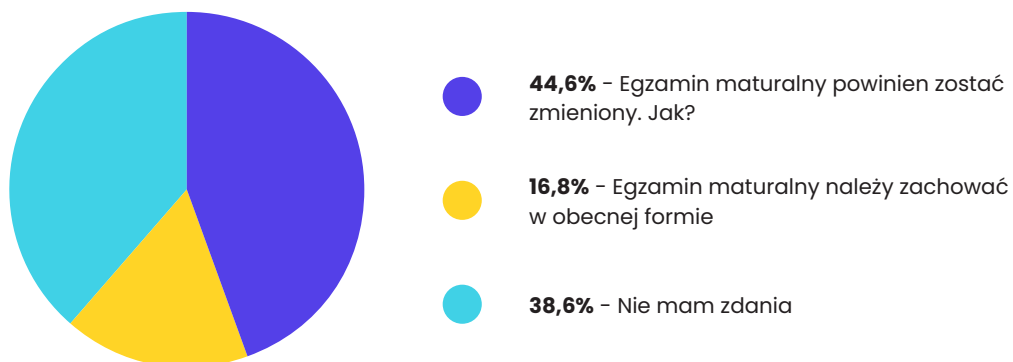
Czy egzamin 8-klasisty należy zachować w niezmienionej postaci?

(wykres 13)

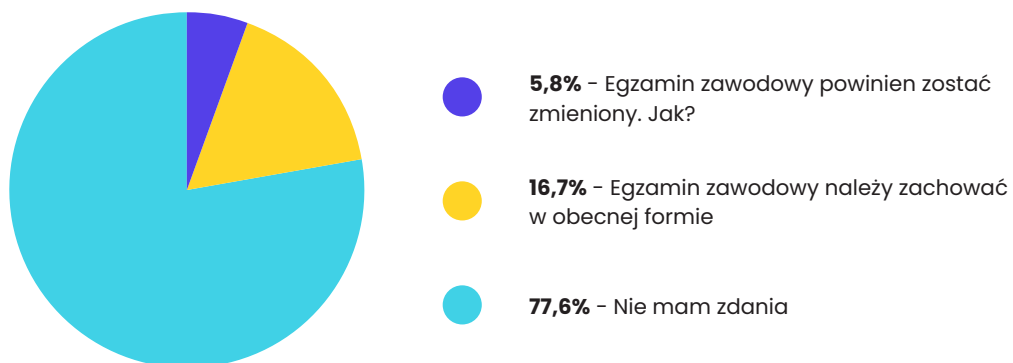
Czy egzamin maturalny należy zachować w niezmienionej postaci?

(wykres 14)

Czy egzamin zawodowy należy zachować w niezmienionej postaci?

(wykres 15)

The image features a vibrant, abstract geometric pattern. It consists of various shapes including circles, semi-circles, rectangles, and bars, arranged in a complex, overlapping manner. The color palette is limited to bright yellow, royal blue, and white. The pattern is divided into several distinct sections by a horizontal blue band. The top section shows a large yellow circle with a white center, a blue semi-circle, and a yellow semi-circle. The middle section features a blue horizontal bar, a yellow semi-circle, and a blue semi-circle. The bottom section includes a yellow circle with a white center, a blue circle, a yellow semi-circle, and a blue semi-circle. The overall composition is dynamic and modern.

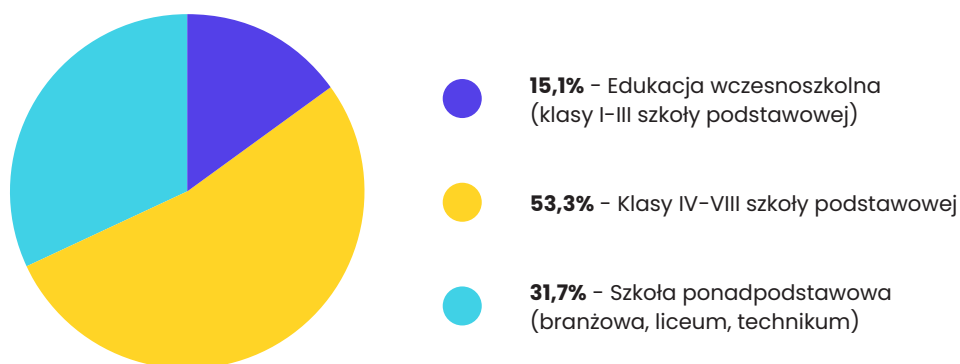
Rodzice

Na naszą ankietę odpowiedziało łącznie 259 rodziców dzieci w wieku szkolnym. Większość z nich odpowiedziało na podstawie własnych doświadczeń, które zdobyli będąc rodzicami uczniów i uczennic klas IV–VIII szkoły podstawowej (53,3%), nieco mniej było odpowiedzi rodziców uczniów szkół ponadpodstawowych (31,7%), a najmniej – rodziców dzieci edukacji wczesnoszkolnej – 15,1% (zob. wykres 16). Zdecydowana większość rodziców jest w wieku pomiędzy 30. a 50. rokiem życia – 80,3% (zob. wykres 17). Również zdecydowaną większość stanowią kobiety – 88% (zob. wykres 18). Pod względem wykształcenia 86,1% rodziców ukończyło studia magisterskie (zob. wykres 19).

Ponad 40% ankietowanych mieszka w największych miastach Polski (powyżej 500 000 mieszkańców) – mniej na wsiach (21,6%) oraz miastach średniej wielkości od 20 000 do 100 000 mieszkańców (20,8%) – zob. wykres 20.

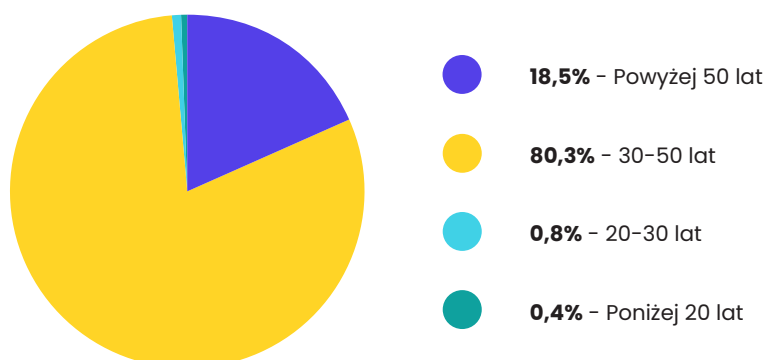
Opiniami, na temat którego etapu edukacyjnego chcesz się podzielić? – Rodzice

(wykres 16)

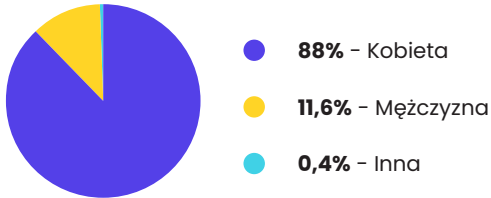

Wiek ankietowanych rodziców

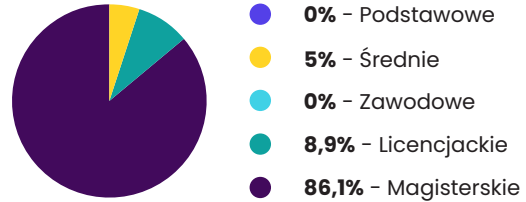
(wykres 17)

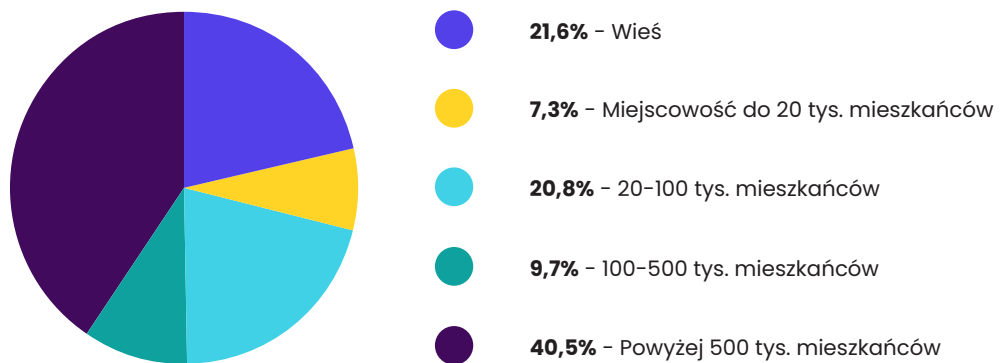
Płeć ankieterowanych rodziców (wykres 18)

Wykształcenie ankieterowanych rodziców (wykres 19)

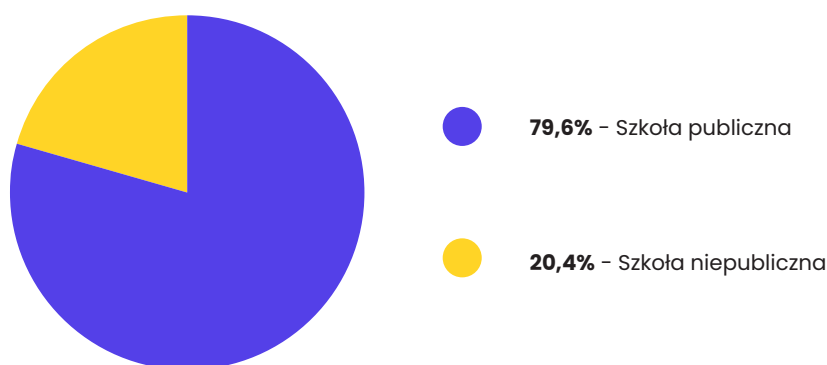
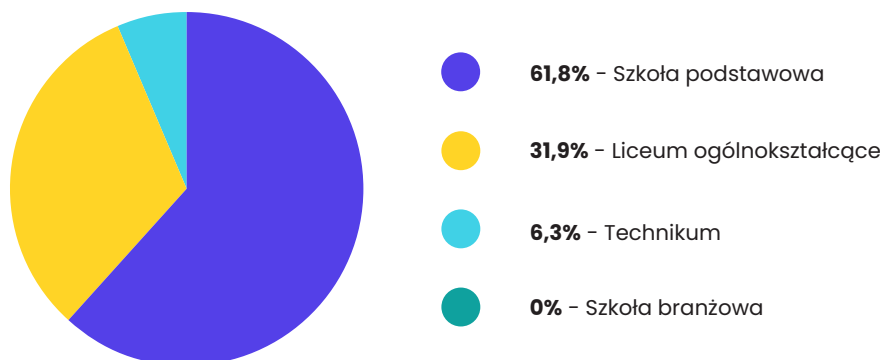
Miejsce zamieszkania ankieterowanych rodziców (wykres 20)

Rodzice, którzy odpowiedzieli na ankietę, w większości mają dzieci w szkołach podstawowych – prawie 62%; w liceach ogólnokształcących niemal 32%, a 6,3% w technikach. Blisko 4/5 ankieterowanych rodziców posłało swoje dzieci do szkoły publicznej (zob. wykres 21 i 22).

Szkoły, w których uczą się dzieci ankietowanych rodziców

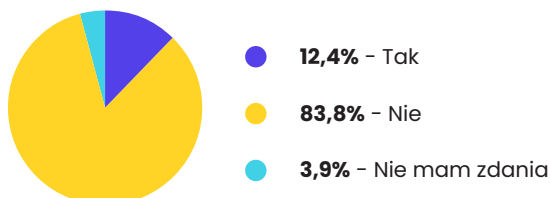
(wykres 21 i 22)

Rodzice, podobnie jak ankietowani z pozostałych grup, zgadzają się, że polska szkoła nie odpowiada w wystarczającym stopniu na żadne z wyzwań współczesności (zob. wykres 23), nie gwarantuje też młodym ludziom, że osiągną sukces w życiu zawodowym, będą aktywnie uczestniczyli w społeczeństwie obywatelskim oraz mieli motywację do nauki – na każde z tych pytań odpowiedziało przecząco minimum 73% ankietowanych (zob. wykresy 24–26).

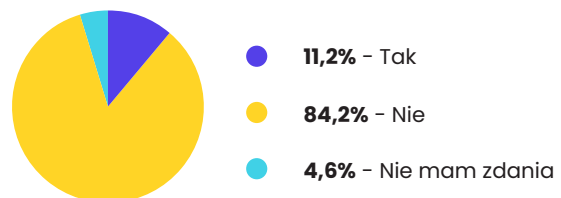
Czy polska szkoła dobrze przygotowuje do radzenia sobie z wyzwaniami współczesnego świata: technologicznymi, klimatycznymi, ekologicznymi czy społecznymi?

(wykres 23)

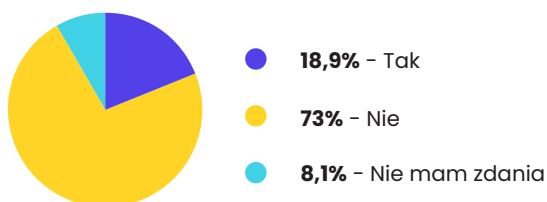
Czy polska szkoła dobrze przygotowuje do osiągnięcia sukcesu w życiu zawodowym i dobrego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy?

(wykres 24)

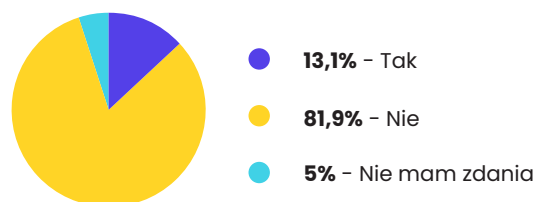
Czy polska szkoła dobrze przygotowuje do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu obywatelskim?

(wykres 25)

Czy polska szkoła motywuje do rozwoju osobistego i uczenia się przez całe życie?

(wykres 26)

Rodzice za trzy największe słabości szkoły uważają: przeładowany program (21,1%), rozwijanie zbyt rzadko umiejętności potrzebnych młodym ludziom na miarę XXI wieku (21,0%) oraz zbyt dużo stresu i rywalizacji na egzaminach (17,6%). Wielu rodziców wskazało także na zbyt niskie pensje nauczycieli (16,5%) – zob. wykres 27. Z kolei wśród najważniejszych kompetencji, które powinny mieć priorytet w szkole, wymieniono komunikowanie się (20,6%), samodzielne myślenie (20,3%) oraz rozwiązywanie problemów (19,7%) – zob. wykres 28.

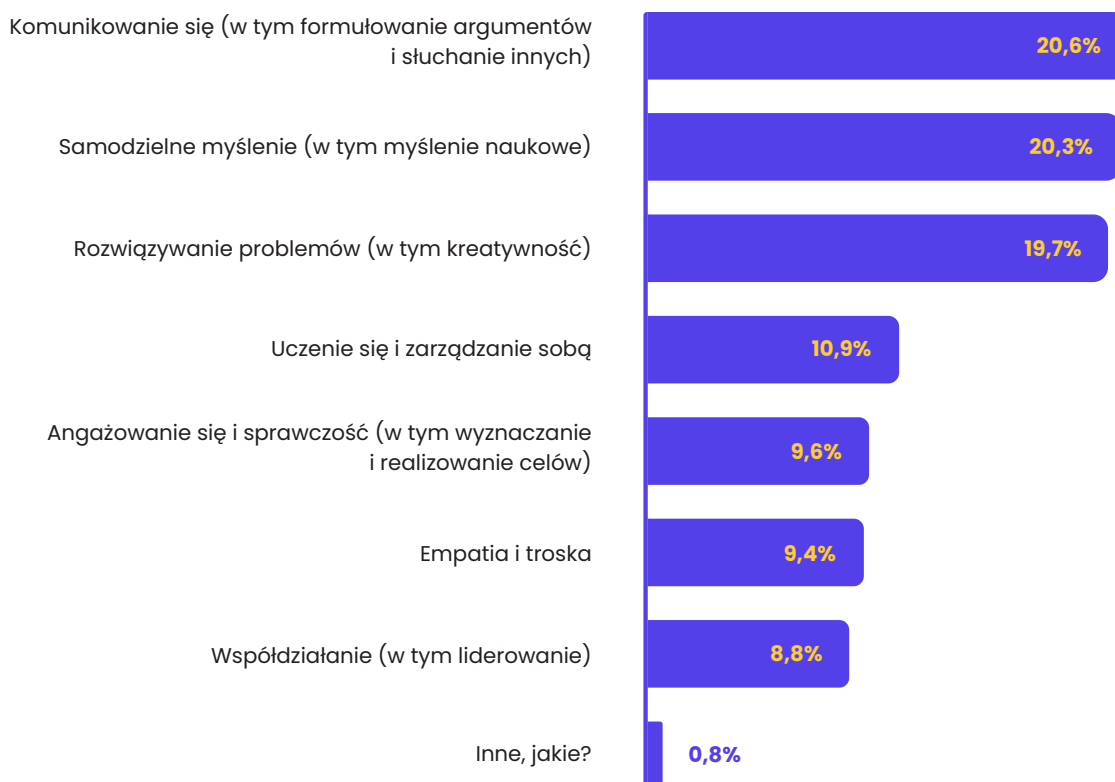
Co jest największą słabością polskiej szkoły i wymagałoby najpilniejszej zmiany? Zaznacz 3 najważniejsze.

(wykres 27)

Rozwój jakich kompetencji powinien mieć priorytet w szkole? Zaznacz 3 najważniejsze.

(wykres 28)

Rodzice wśród priorytetowych przedmiotów nauczania wymieniają: języki obce, matematykę, język polski, edukację cyfrową i cyberbezpieczeństwo, edukację zdrowotną (zdrowie psychiczne i fizyczne), nauki przyrodnicze, sposoby organizowania własnej nauki i pracy i edukację obywatelską (w tym wiedzę o społeczeństwie) – zob. wykres 29.

Nauka jakich przedmiotów i obszarów tematycznych powinna być priorytetem polskiej szkoły? Zaznacz 8 najważniejszych.

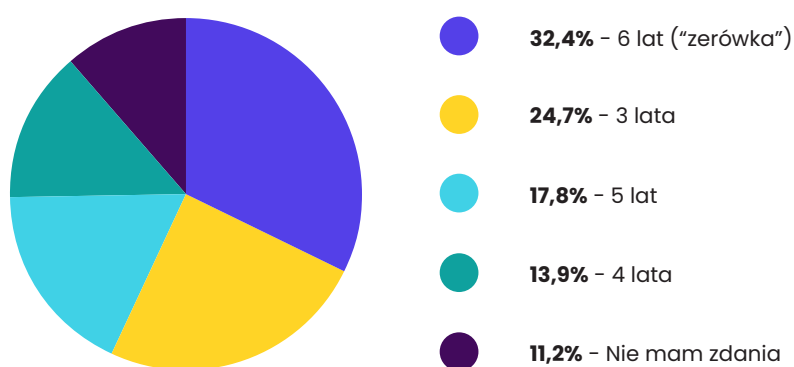
(wykres 29)

Niemal jedna trzecia ankietowanych rodziców (32,4%) uważa, że edukacja przedszkolna powinna być obowiązkowa od „zerówki”. W porównaniu do innych badanych grup wyniki te są mniej „spłaszczone” – za edukacją od 3 roku życia jest 24,7% rodziców, a za obowiązkiem od 5 lat jest 17,8% rodziców (zob. wykres 30).

Od którego roku życia edukacja przedszkolna powinna być obowiązkowa?

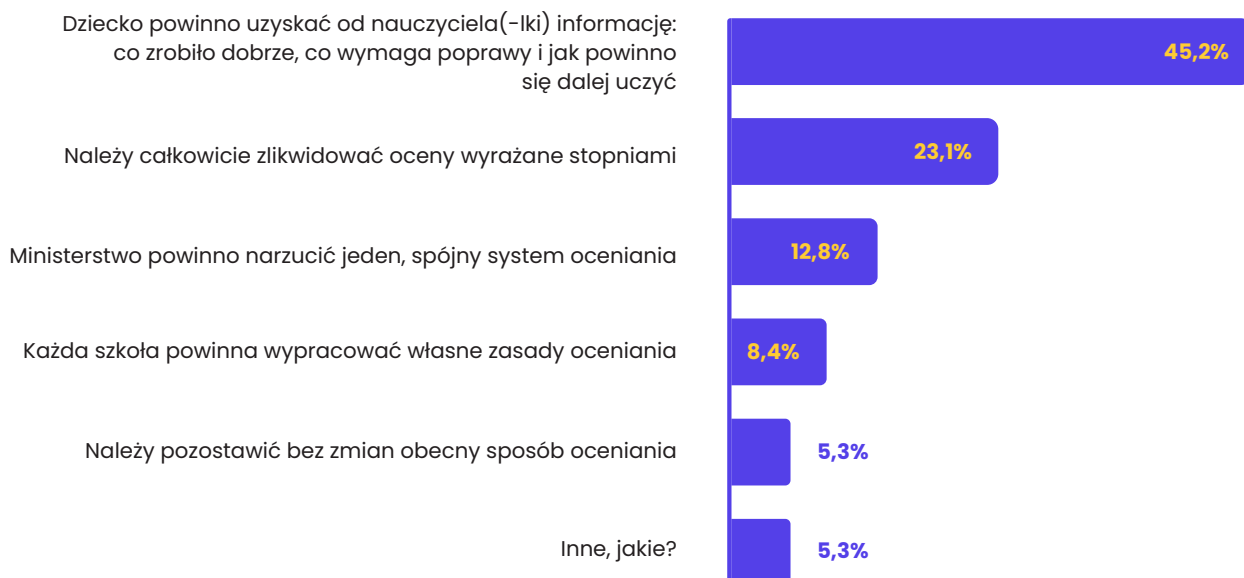
(wykres 30)

Zdecydowana większość rodziców uważa, że najważniejszym sposobem oceniania uczennic i uczniów jest uzyskiwanie informacji zwrotnej od nauczycieli – 45,2% ankietowanych (zob. wykres 31). Rodzice opowiadają się również za stosowaniem przez nauczycieli i nauczycielki różnorodnych metod nauczania (34,5%) oraz odnoszeniem się do doświadczeń uczniów i uczennic (32%) – zob. wykres 32. Zdaniem większości rodziców (55%) to nauczyciel/nauczycielka powinien/powinna decydować o wyborze metod nauczania (zob. wykres 33).

Które z poniższych propozycji dotyczących sposobu oceniania uczniów i uczennic uważasz za właściwe? Zaznacz wszystkie odpowiedzi, z którymi się zgadzasz.

(wykres 31)

Dla rozwijania kompetencji ważnych w życiu osobistym, zawodowym i społecznym istotne znaczenie mogą mieć metody pracy nauczycieli(-lek) na lekcji. Zaznacz wszystkie odpowiedzi, z którymi się zgadzasz.

(wykres 32)

Kto powinien decydować, jakimi metodami pracują nauczyciele(-lki)? Zaznacz jedną odpowiedź.

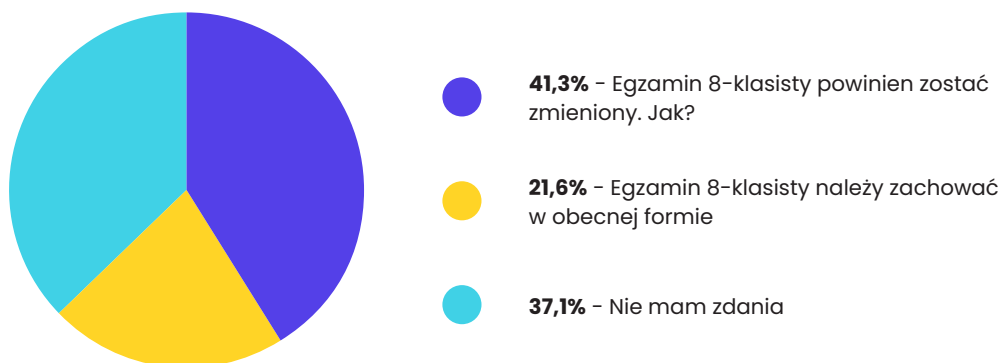
(wykres 33)

Egzaminy ósmoklasisty i maturalny powinny zostać zreformowane – taką opinię w obu wypadkach wyraziło ponad 40% respondentów (zob. wykresy 34 i 35). W kwestii zmian w egzaminie zawodowym nie ma zdania ponad 77% (zob. wykres 36).

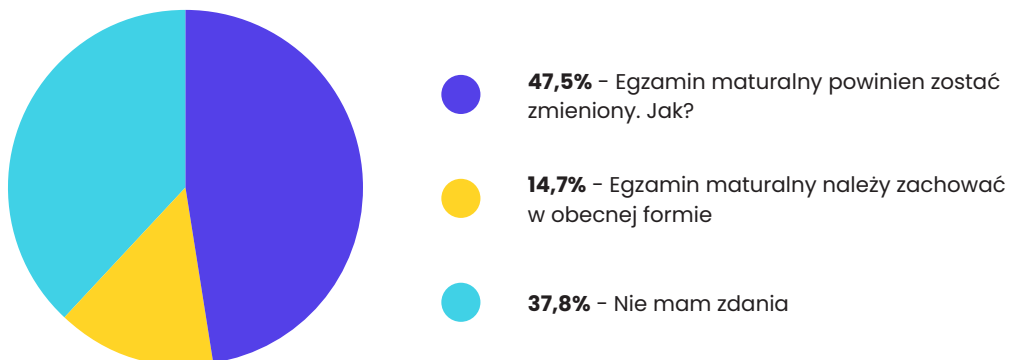
Czy egzamin 8-klasisty należy zachować w niezmienionej postaci?

(wykres 34)

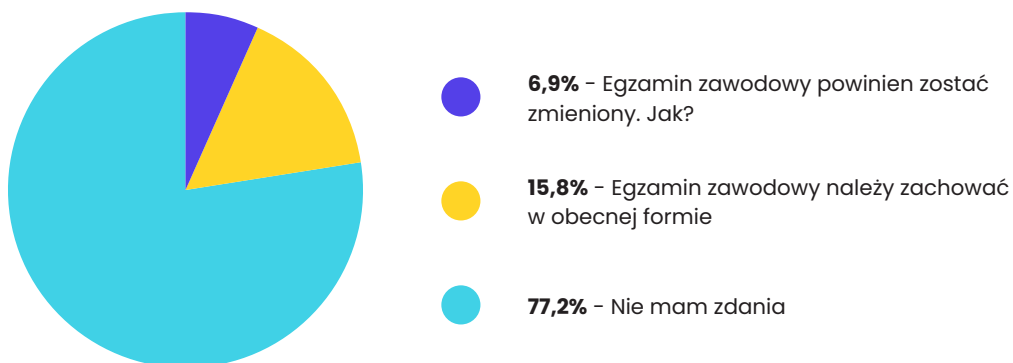
Czy egzamin maturalny należy zachować w niezmienionej postaci?

(wykres 35)

Czy egzamin zawodowy należy zachować w niezmienionej postaci?

(wykres 36)

The background is a vibrant, abstract composition of geometric shapes. It features large, overlapping circles and semi-circles in bright yellow and royal blue, set against a white background. The shapes are arranged in a way that creates a sense of depth and movement. In the lower right quadrant, there are stylized bar charts with vertical bars in yellow and blue. The overall aesthetic is modern and energetic.

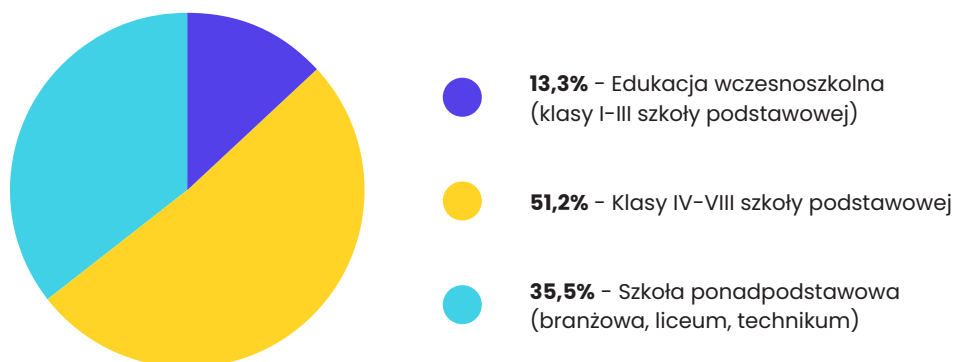
Nauczyciele

Na naszą ankietę odpowiedziało łącznie 301 nauczycieli i nauczycielek. Ponad połowa z nich uczy w klasach IV–VIII szkoły podstawowej (51,2%), nieco mniej jest nauczycieli szkół ponadpodstawowych (35,5%), a najmniej edukacji wczesnoszkolnej – 13,3% (zob. wykres 37). Większość nauczycieli jest w wieku pomiędzy 30. a 50. rokiem życia – 52,2%, natomiast 45,5% ukończyło już 50. rok życia (zob. wykres 38). Zdecydowaną większość nauczycieli stanowią kobiety – 87,7% (zob. wykres 39). Niemal wszyscy nauczyciele ukończyli studia magisterskie – 97% (zob. wykres 40).

Struktura ankietowanych nauczycieli według miejsca zamieszkania jest zróżnicowana – 31,6% zamieszkuje największe miasta (powyżej 500 000 mieszkańców), 25,2% miasta średniej wielkości (do 20 000 do 100 000 mieszkańców), a 18,3% mieszka na wsi (zob. wykres 41).

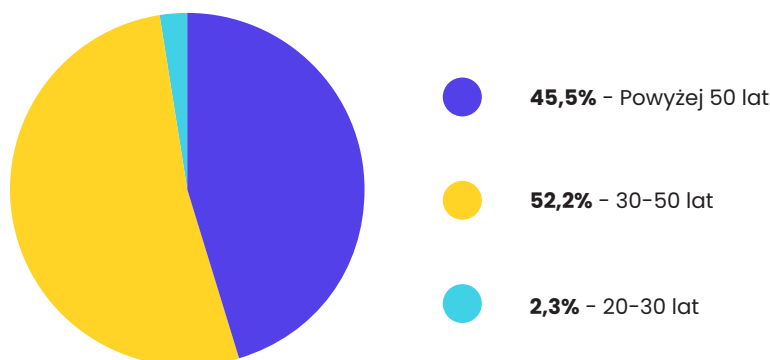
Opiniami, na temat którego etapu edukacyjnego chcesz się podzielić? – Nauczyciele

(wykres 37)

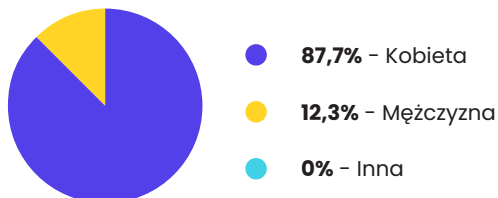
Wiek ankietowanych nauczycieli

(wykres 38)

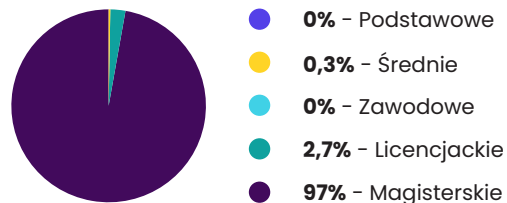
Płeć ankieterowanych nauczycieli

(wykres 39)

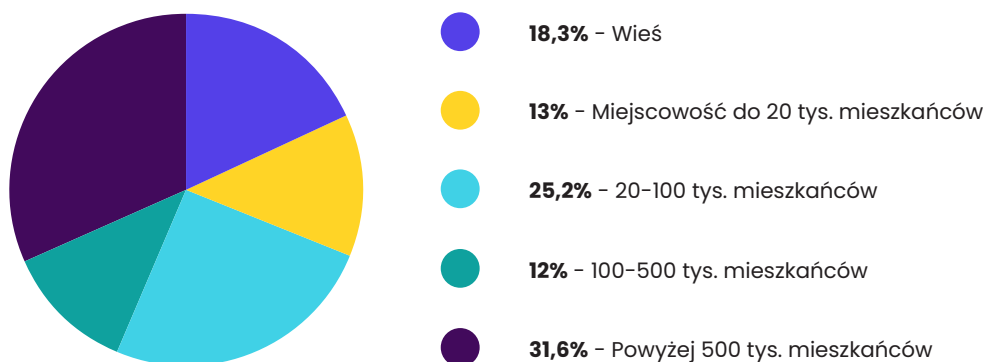
Wykształcenie ankieterowanych nauczycieli

(wykres 40)

Miejsce zamieszkania ankieterowanych nauczycieli

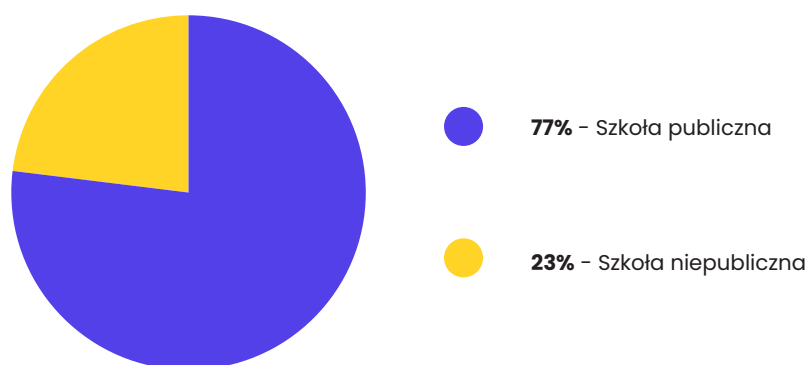
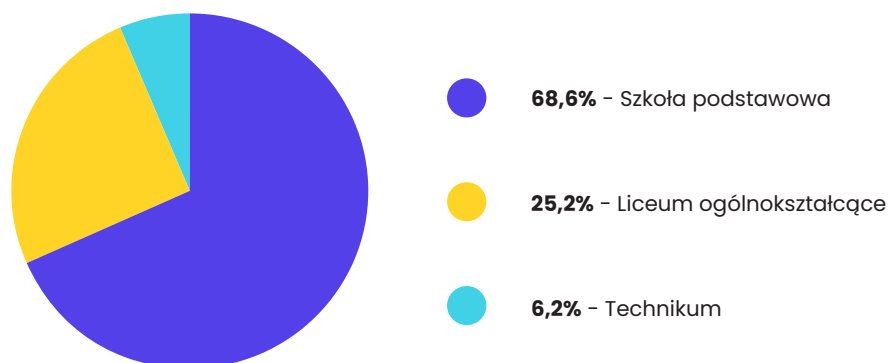
(wykres 41)

Prawie 70% nauczycieli i nauczycielek uczy w szkołach podstawowych. Pozostali uczą w szkołach ponadpodstawowych – 25% ankieterowanych w liceach, a 6% w technikach. Natomiast 77% nauczycieli uczy w szkołach publicznych (zob. wykres 42 i 43).

Szkoły, w których uczą ankietowani nauczyciele

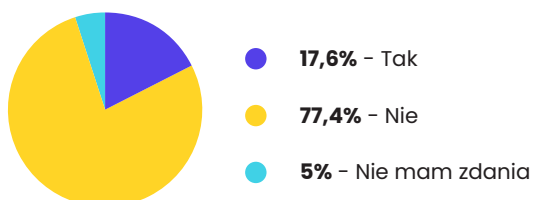
(wykres 42 i 43)

Nauczyciele tak samo jak rodzice i uczniowie mają sceptyczną opinię o przygotowaniu polskiej szkoły do kluczowych wyzwań świata współczesnego oraz zawodu. Minimum 70% ankietowanych odpowiedziało przecząco na każde z poniższych pytań (zob. wykresy 44–47). Nauczyciele są w porównaniu z innymi grupami (rodziców czy uczniów) najmniej niezadowoleni z kondycji polskiej szkoły i przygotowania młodzieży do radzenia sobie ze współczesnymi wyzwaniami; nadal jednak ocena szkoły jest jednoznacznie negatywna.

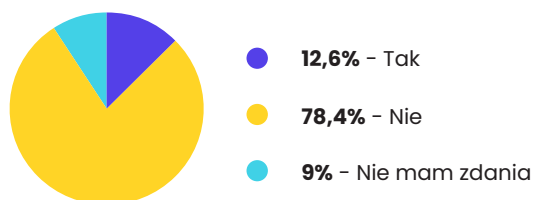
Czy polska szkoła dobrze przygotowuje do radzenia sobie z wyzwaniami współczesnego świata: technologicznymi, klimatycznymi, ekologicznymi czy społecznymi?

(wykres 44)

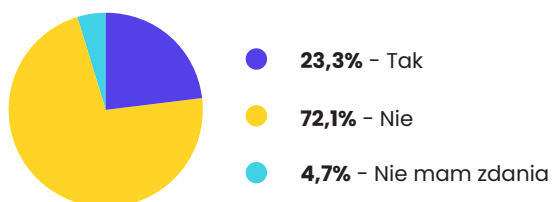
Czy polska szkoła dobrze przygotowuje do osiągnięcia sukcesu w życiu zawodowym i dobrego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy?

(wykres 45)

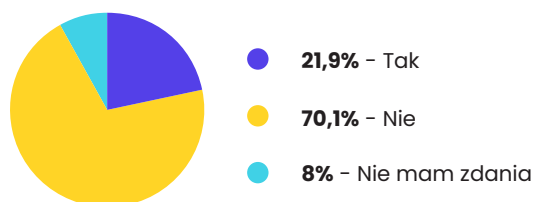
Czy polska szkoła dobrze przygotowuje do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu obywatelskim?

(wykres 46)

Czy polska szkoła motywuje do rozwoju osobistego i uczenia się przez całe życie?

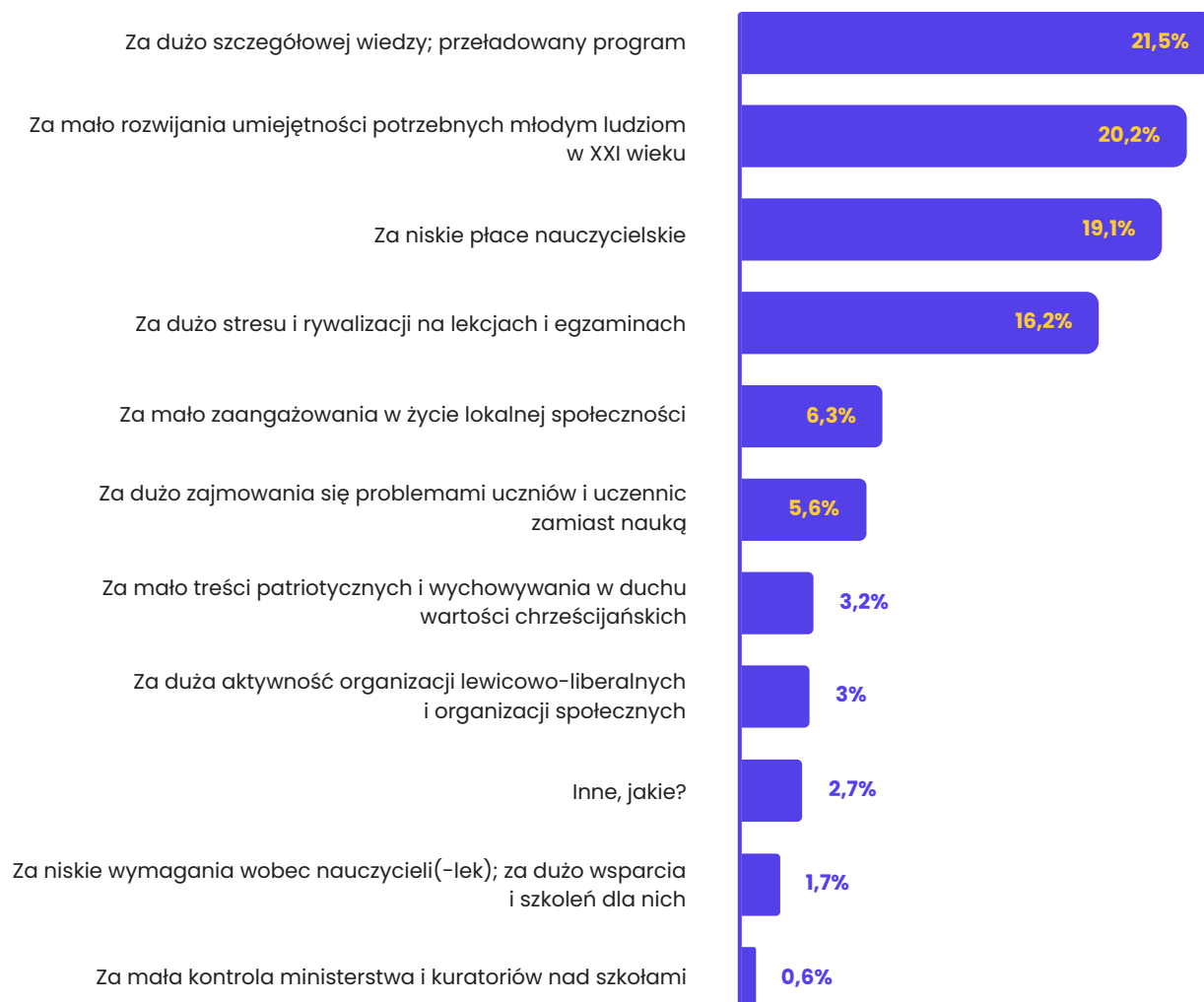
(wykres 47)

Nauczyciele za trzy największe słabości szkoły uważają: przeładowany program (21,5%), rozwijanie za rzadko umiejętności potrzebnych młodym ludziom na miarę XXI wieku (20,2%) oraz zbyt niskie płace nauczycielskie (19,1%) – zob. wykres 48. Wskazano także na zbyt dużo stresu na egzaminach (16,2%). Z kolei wśród najważniejszych kompetencji, które powinny mieć priorytet w szkole, wymieniono: komunikowanie się (20,7%), samodzielne myślenie (19,0%) oraz rozwiązywanie problemów (18,3%) – zob. wykres 49.

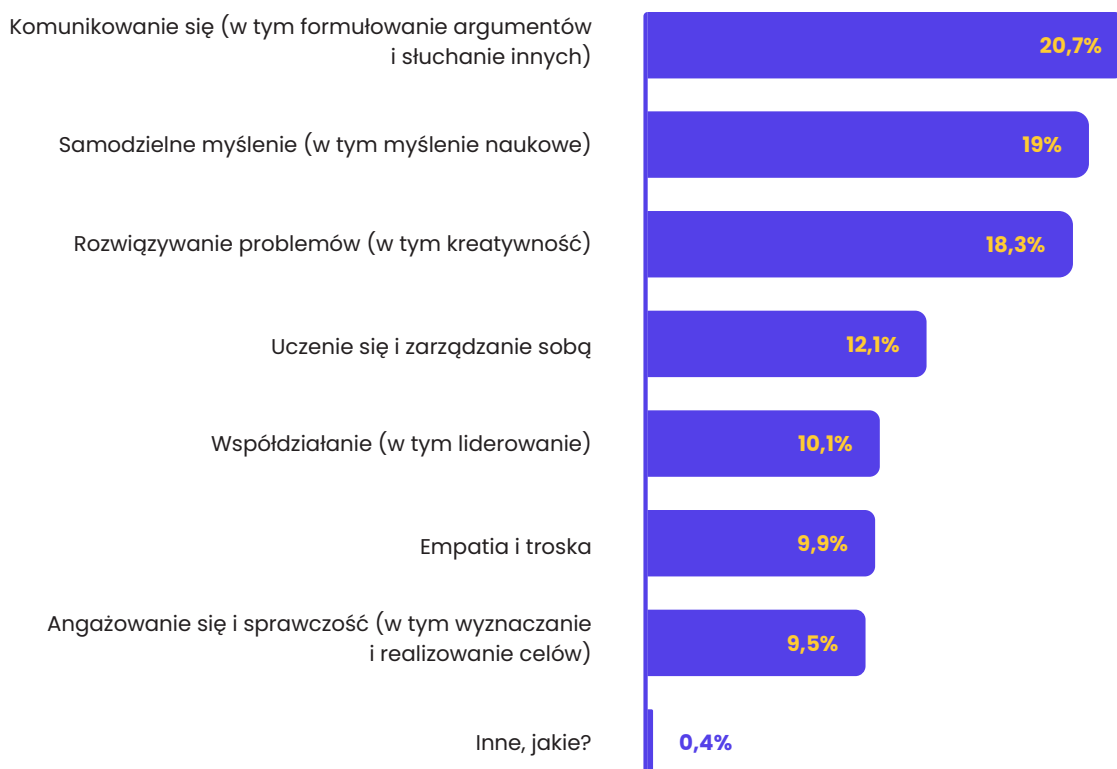
Co jest największą słabością polskiej szkoły i wymagałoby najpilniejszej zmiany? Zaznacz 3 najważniejsze.

(wykres 48)

Rozwój jakich kompetencji powinien mieć priorytet w szkole? Zaznacz 3 najważniejsze.

(wykres 49)

Języki obce, język polski, matematyka, edukacja zdrowotna (zdrowie psychiczne i fizyczne), edukacja cyfrowa i cyberbezpieczeństwo, nauki przyrodnicze, edukacja obywatelska (w tym wiedza o społeczeństwie), sposoby organizowania własnej nauki i pracy – jak wynika z wykresu 50 – to przedmioty, na które zdaniem nauczycieli powinno położyć się największy nacisk w polskich szkołach.

Nauka jakich przedmiotów i obszarów tematycznych powinna być priorytetem polskiej szkoły? Zaznacz 8 najważniejszych.

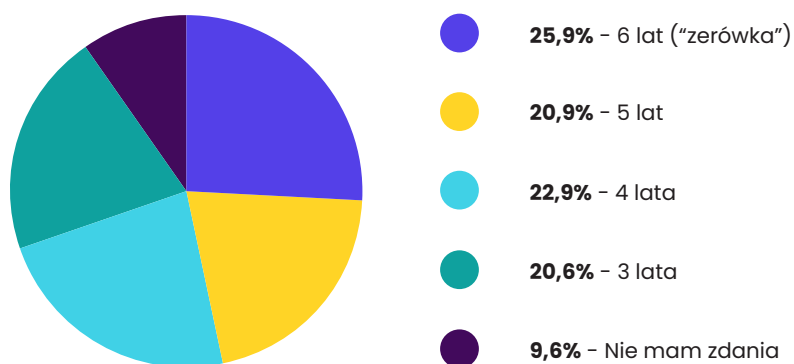
(wykres 50)

Nauczyciele są podzieleni w kwestii wprowadzenia obowiązkowej edukacji w przedszkolach. Najczęściej pojawiającą się odpowiedzią jest „zerówka” (podobnie jak w pozostałych grupach) – 25,9%. Pozostałe odpowiedzi padały jednak niewiele rzadziej – ponad 20% w przypadku odpowiedzi „4 lata”, „5 lat”, „3 lata”. Nie miało zdania 9,6% ankietowanych – zob. wykres 51.

Od którego roku życia edukacja przedszkolna powinna być obowiązkowa?

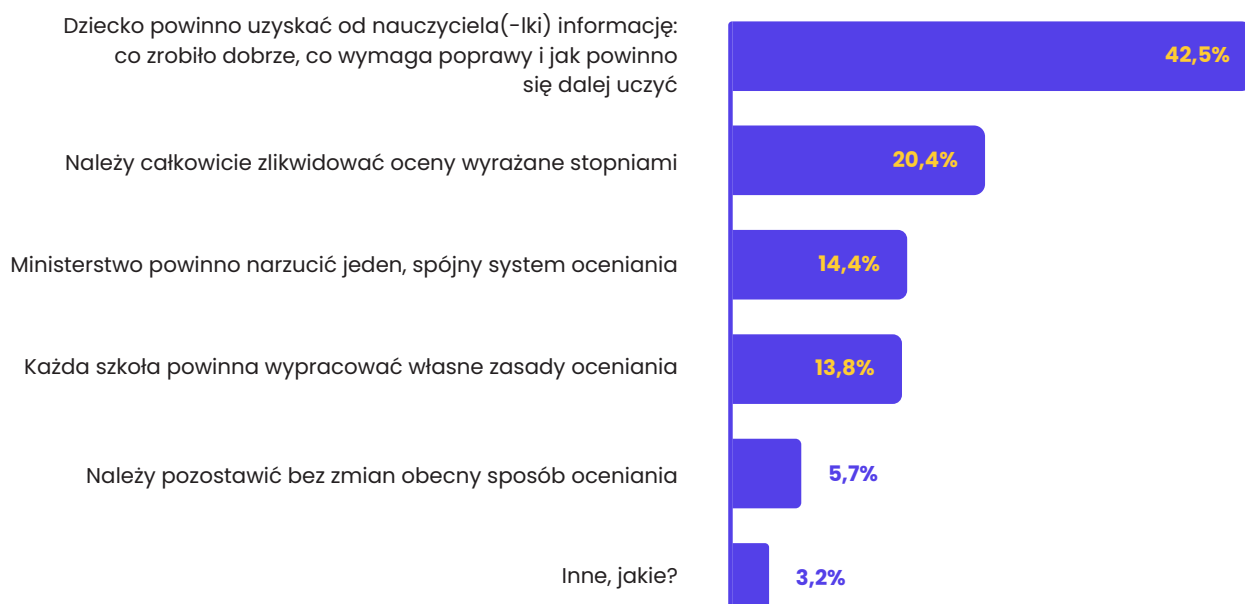
(wykres 51)

Zdecydowana większość nauczycieli uważa, że najważniejszym sposobem oceniania uczennic i uczniów jest uzyskiwanie informacji zwrotnej – 42,5% ankietowanych (zob. wykres 52). Nauczyciele są dość zgodni, że niemal tak samo ważne jest wykorzystywanie różnych metod nauczania, jak odnoszenie się do doświadczeń uczniów i uczennic oraz swoboda w dobieraniu metod pracy z uczniami (zob. wykres 53). Twierdzą również jednoznacznie, że to oni sami powinni decydować o metodach nauczania (76,7%) – zob. wykres 54.

Które z poniższych propozycji dotyczących sposobu oceniania uczniów i uczennic uważasz za właściwe? Zaznacz wszystkie odpowiedzi, z którymi się zgadzasz.

(wykres 52)

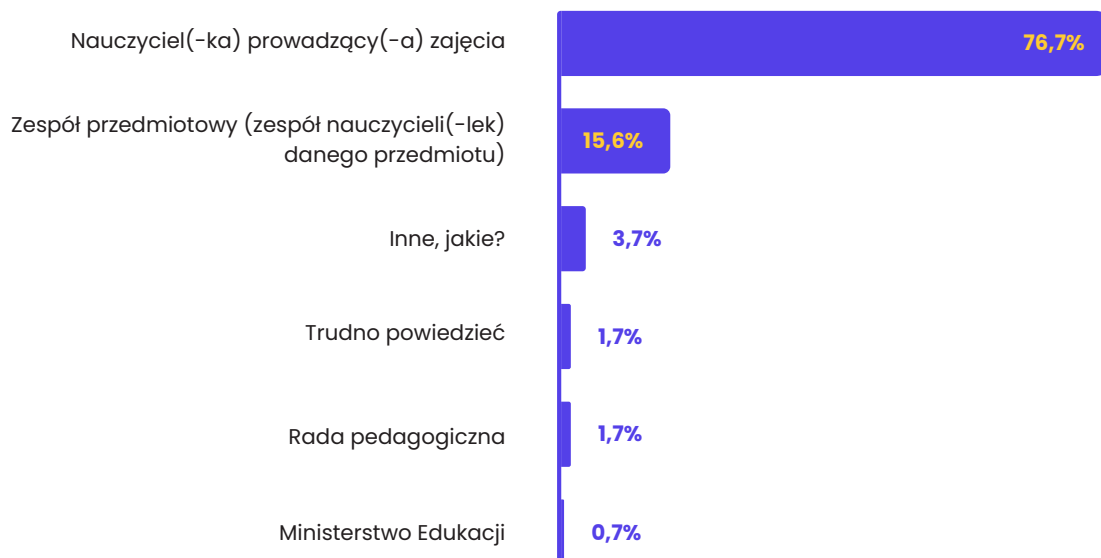
Dla rozwijania kompetencji ważnych w życiu osobistym, zawodowym i społecznym istotne znaczenie mogą mieć metody pracy nauczycieli(-lek) na lekcji. Zaznacz wszystkie odpowiedzi, z którymi się zgadzasz.

(wykres 53)

Kto powinien decydować, jakimi metodami pracują nauczyciele(-lki)? Zaznacz jedną odpowiedź.

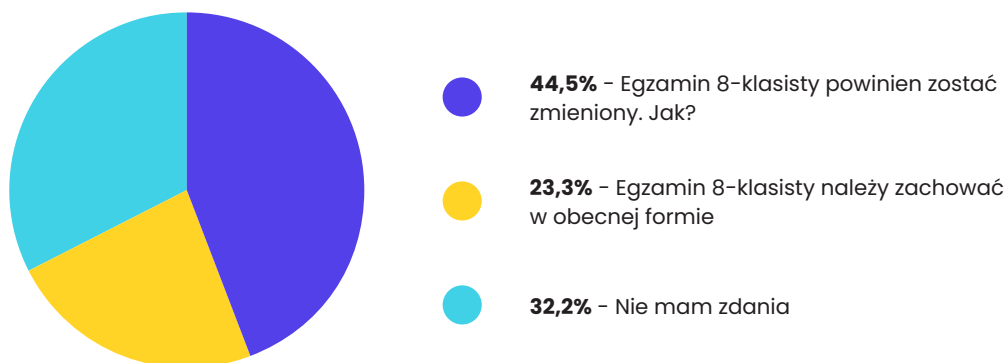
(wykres 54)

Egzaminy ósmoklasisty i maturalny powinny być, zdaniem nauczycieli, zmienione (odpowiednio 44,5% i 39,9% ankietowanych) – zob. wykres 55 i 56. Prawie $\frac{3}{4}$ nauczycieli nie ma zdania w kwestii zmian w egzaminie zawodowym (zob. wykres 57).

Czy egzamin 8-klasisty należy zachować w niezmienionej postaci?

(wykres 55)

Czy egzamin maturalny należy zachować w niezmienionej postaci?

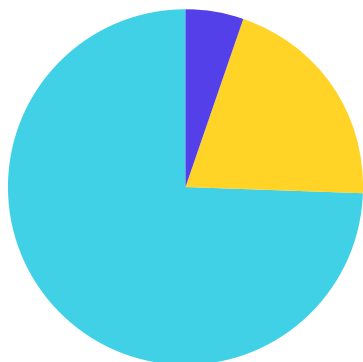
(wykres 56)

- **39,9%** - Egzamin maturalny powinien zostać zmieniony. Jak?
- **20,9%** - Egzamin maturalny należy zachować w obecnej formie
- **39,2%** - Nie mam zdania

Czy egzamin zawodowy należy zachować w niezmienionej postaci?

(wykres 57)

- **5,3%** - Egzamin zawodowy powinien zostać zmieniony. Jak?
- **20,3%** - Egzamin zawodowy należy zachować w obecnej formie
- **74,4%** - Nie mam zdania

The background is a vibrant, abstract composition of geometric shapes. It features large, overlapping circles and semi-circles in bright yellow and royal blue, set against a white background. The shapes are arranged in a way that creates a sense of depth and movement. In the center, a solid blue horizontal band contains the word "Uczniowie" in white, bold, sans-serif font. Below this band, the abstract pattern continues with more complex shapes, including a large yellow circle with a blue center, and various rectangular and circular elements in blue and yellow.

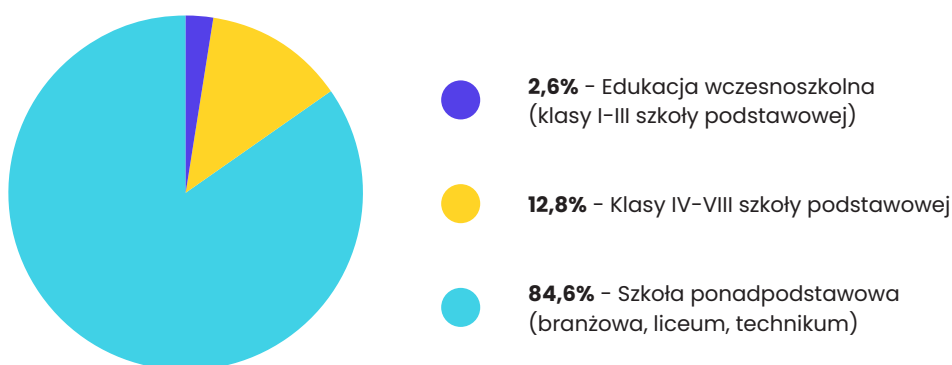
Uczniowie

Naszą sondę wypełniło 39 uczniów i uczennic. Zdecydowana większość z nich uczy się w szkołach ponadpodstawowych – prawie 85% (zob. wykres 58). Ten sam odsetek mieści się w kohorcie wiekowej 15–20 lat (zob. wykres 59). Zdecydowaną większość ankietowanych uczniów stanowią mężczyźni – 51,3%, nieco mniej jest kobiet – 38,5% oraz 10,3% osób o innej identyfikacji płciowej (zob. wykres 60).

Jedna trzecia uczniów zamieszkuje największe metropolie, ponad 28% żyje w miastach od 20 000 do 100 000 mieszkańców, a 20,5% na wsi (zob. wykres 61). Ponad dwie trzecie uczniów uczy się w liceum ogólnokształcącym (31% w technikum, a 2% w szkole podstawowej) – zob. wykres 62. Natomiast 85% ankietowanych uczęszcza do szkół publicznych (zob. wykres 63).

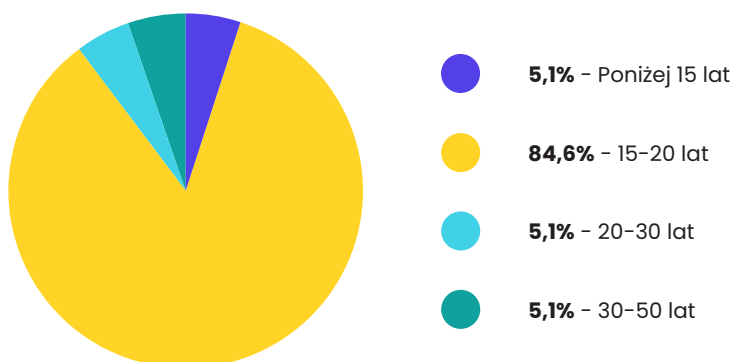
Opiniami, na temat którego etapu edukacyjnego chcesz się podzielić? – Uczniowie

(wykres 58)

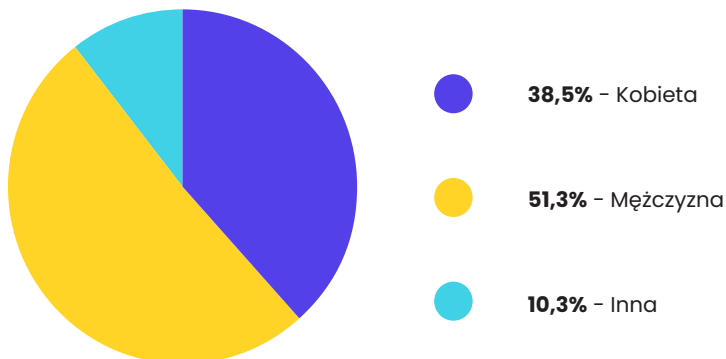
Wiek ankietowanych uczniów

(wykres 59)

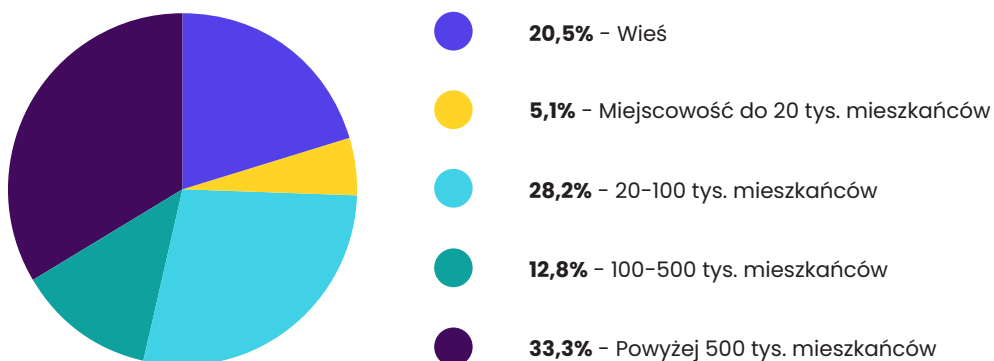
Płeć ankietowanych uczniów

(wykres 60)

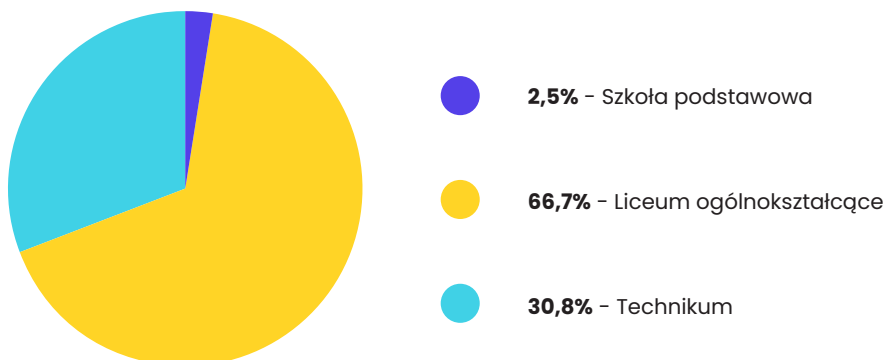
Miejsce zamieszkania ankietowanych uczniów

(wykres 61)

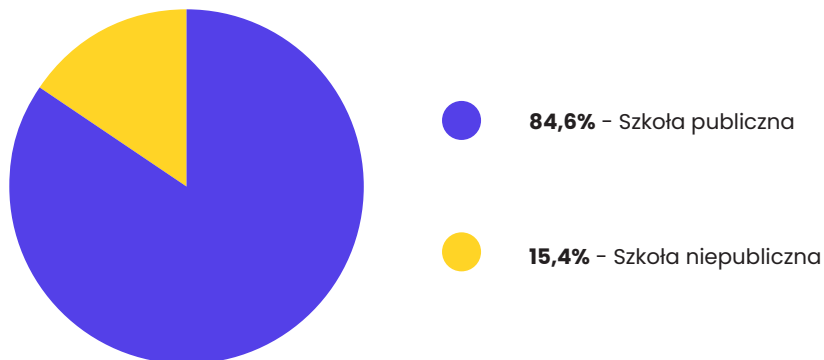
Typ szkoły ankietowanych uczniów

(wykres 62)

Typ szkoły ankietowanych uczniów

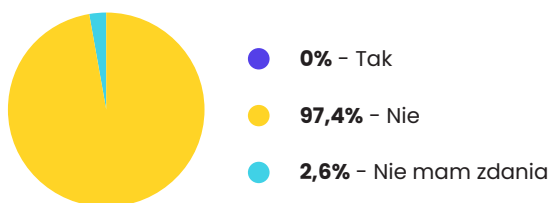
(wykres 63)

Polscy uczniowie i uczennice biorący udział w ankiecie są najbardziej krytyczni wobec kondycji polskiej szkoły. Na pytanie o przygotowanie polskiej szkoły do współczesnych wyzwań, żadna osoba nie odpowiedziała twierdząco (zob. wykres 64). Na pozostałe pytania większość uczniów również odpowiedziała przecząco (zob. wykresy 65–66).

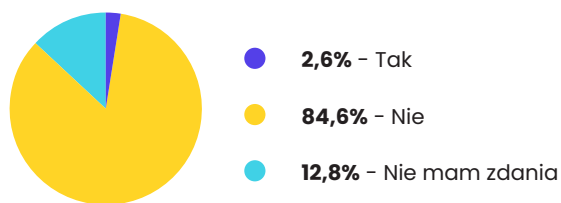
Czy polska szkoła dobrze przygotowuje do radzenia sobie z wyzwaniami współczesnego świata: technologicznymi, klimatycznymi, ekologicznymi czy społecznymi?

(wykres 64)

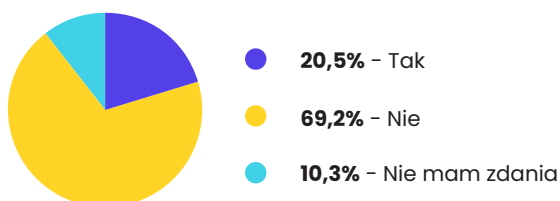
Czy polska szkoła dobrze przygotowuje do osiągnięcia sukcesu w życiu zawodowym i dobrego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy?

(wykres 65)

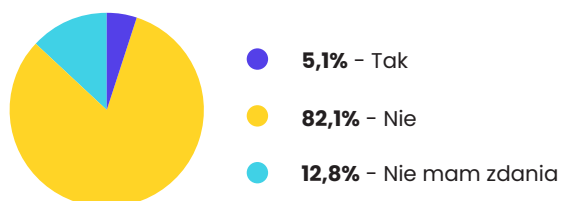
Czy polska szkoła dobrze przygotowuje do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu obywatelskim?

(wykres 66)

Czy polska szkoła motywuje do rozwoju osobistego i uczenia się przez całe życie?

(wykres 67)

Uczniowie – podobnie jak rodzice – za trzy największe słabości szkoły uważają: przeładowany program (24,6%), rozwijanie za rzadko umiejętności potrzebnych młodym ludziom na miarę XXI wieku (23,8%) oraz zbyt niskie płace nauczycielskie (19,0%) – zob. wykres 68. Wskazali również na zbyt dużo stresu na egzaminach (14,3%). Z kolei wśród najważniejszych kompetencji, które powinny stanowić priorytet szkoły, wymieniono komunikowanie się (22,4%), samodzielne myślenie (21,6%) oraz rozwiązywanie problemów (20,8%) – zob. wykres 69.

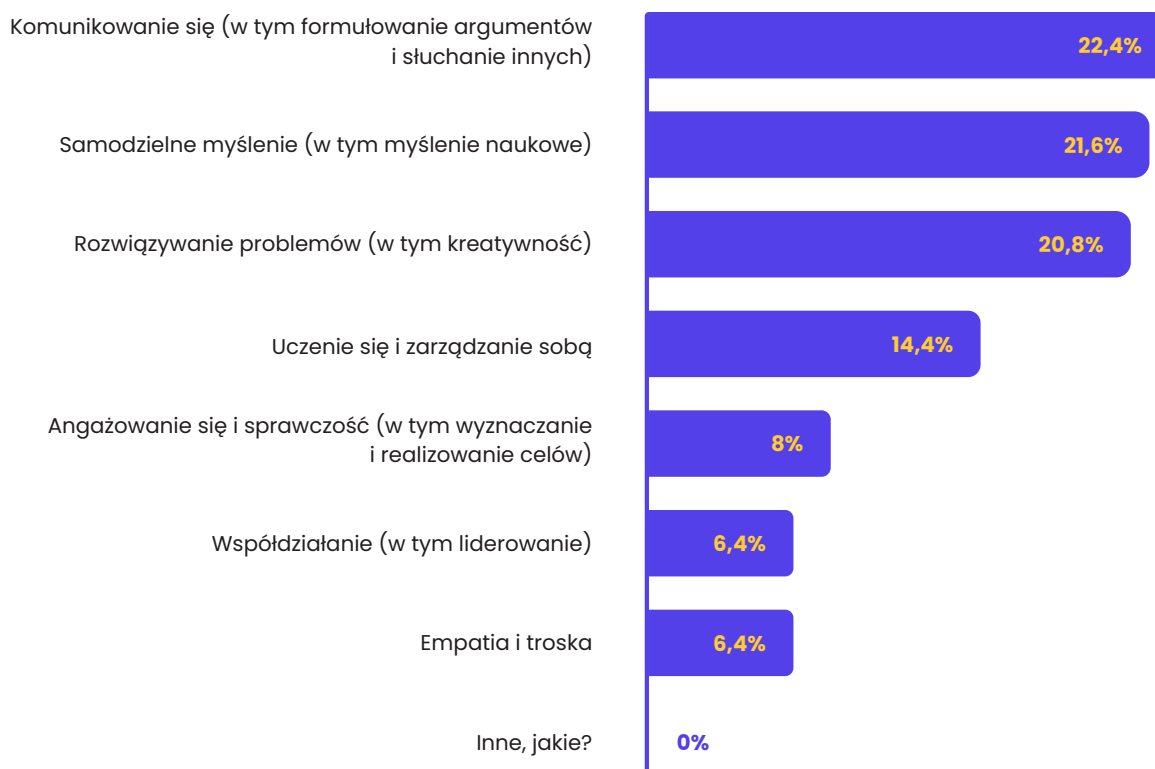
Co jest największą słabością polskiej szkoły i wymagałoby najpilniejszej zmiany? Zaznacz 3 najważniejsze.

(wykres 68)

Rozwój jakich kompetencji powinien mieć priorytet w szkole? Zaznacz 3 najważniejsze.

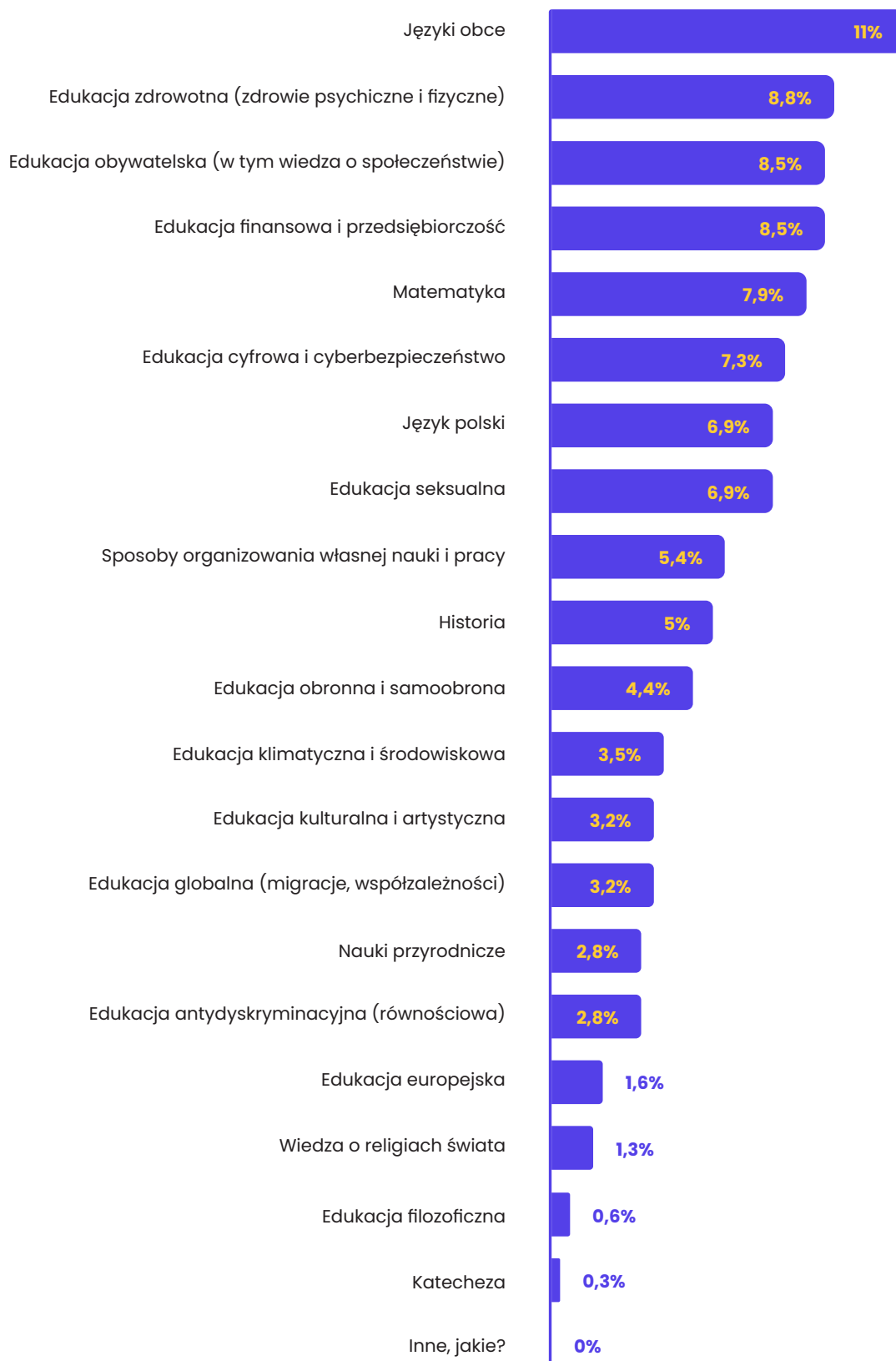
(wykres 69)

Języki obce (11,0%), edukacja zdrowotna (zdrowie psychiczne i fizyczne), edukacja obywatelska (w tym wiedza o społeczeństwie), edukacja finansowa i przedsiębiorczość, matematyka, edukacja cyfrowa i cyberbezpieczeństwo, język polski oraz edukacja seksualna (6,9%) – takie przedmioty i obszary tematyczne powinny, zdaniem uczniów, być traktowane priorytetowo (zob. wykres 70). Warto zwrócić uwagę na rzadsze wskazania na język polski (6,9%) i matematykę (7,9%) w porównaniu do grup nauczycieli i rodziców.

Nauka jakich przedmiotów i obszarów tematycznych powinna być priorytetem polskiej szkoły? Zaznacz 8 najważniejszych.

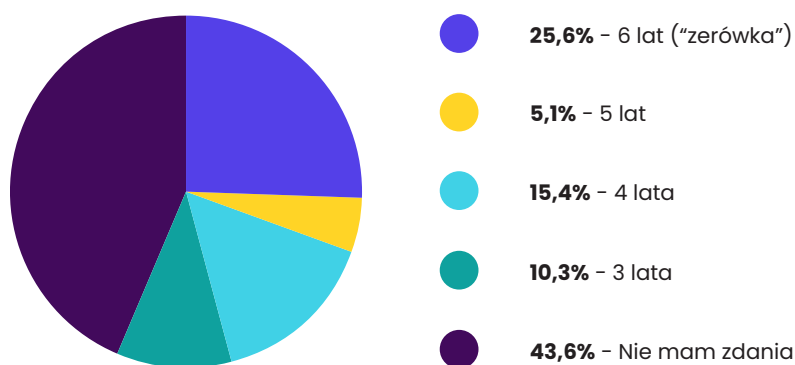
(wykres 70)

Uczniowie i uczennice pytani o kwestię rozpoczęcia edukacji przez ich młodszych kolegów i koleżanki, z reguły nie mają zdania (43,6%). Mniej uczniów wskazało na „zerówkę” (25,6%) oraz na „4 lata” (15,4%) jako wiek rozpoczęcia nauki (zob. wykres 71).

Od którego roku życia edukacja przedszkolna powinna być obowiązkowa?

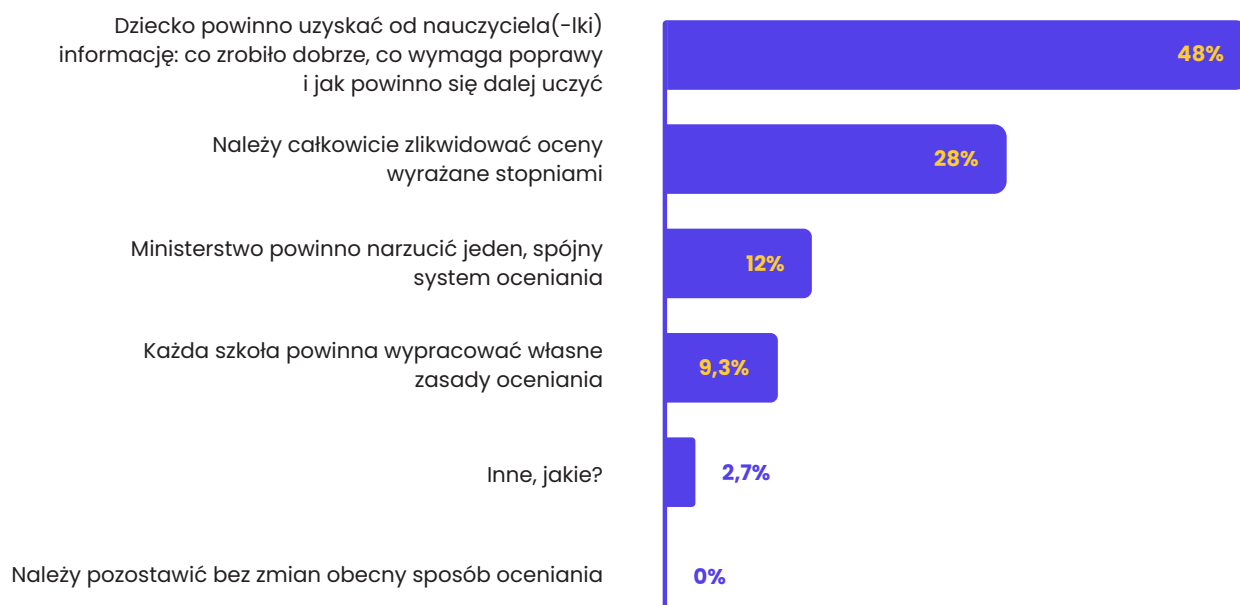
(wykres 71)

Zdaniem uczniów i uczennic, otrzymywanie informacji zwrotnej od nauczycieli jest najważniejsze, a co można uwzględnić w ocenianiu (48%). Mniej osób (28%) wskazuje na zniesienie ocen wyrażanych stopniami (zob. wykres 72). Wśród najważniejszych metod pracy nauczycieli najczęściej wskazywano problem różnicowania metod nauczania (37,4%) – zob. wykres 73. Zdaniem uczniów o stosowaniu danych metod nauczania powinni decydować sami nauczycieli oraz zespół przedmiotowy (po 33%) – zob. wykres 74.

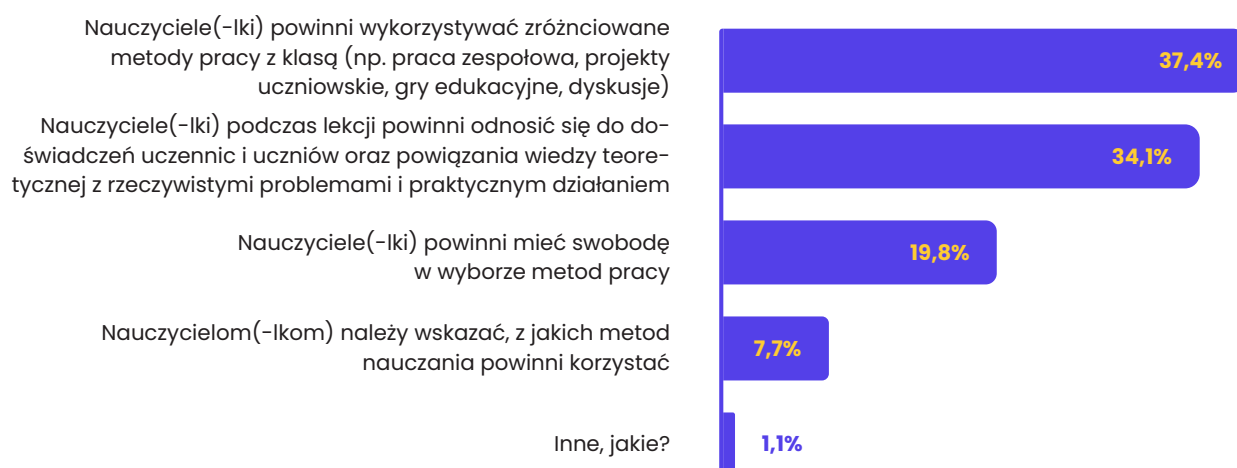
Które z poniższych propozycji dotyczących sposobu oceniania uczniów i uczennic uważasz za właściwe? Zaznacz wszystkie odpowiedzi, z którymi się zgadzasz.

(wykres 72)

Dla rozwijania kompetencji ważnych w życiu osobistym, zawodowym i społecznym istotne znaczenie mogą mieć metody pracy nauczycieli(-lek) na lekcji. Zaznacz wszystkie odpowiedzi, z którymi się zgadzasz.

(wykres 73)

Kto powinien decydować, jakimi metodami pracują nauczyciele(-lki)? Zaznacz jedną odpowiedź.

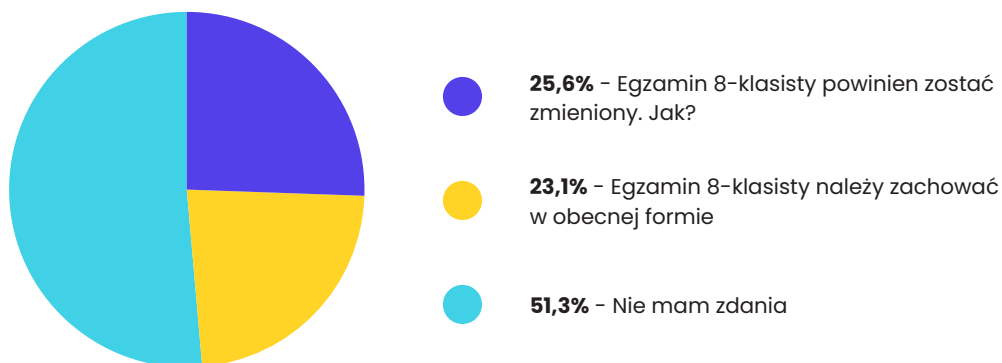
(wykres 74)

Uczniowie i uczennice nie mają zdania w kwestii zmian w egzaminie ósmoklasisty czy egzaminie zawodowym (kolejno 51,3% oraz 82,1%) – zob. wykresy 75 i 77. Wskazują natomiast – tak jak rodzice i nauczyciele – na potrzebę zmian w egzaminie maturalnym (46,2%) – zob. wykres 76.

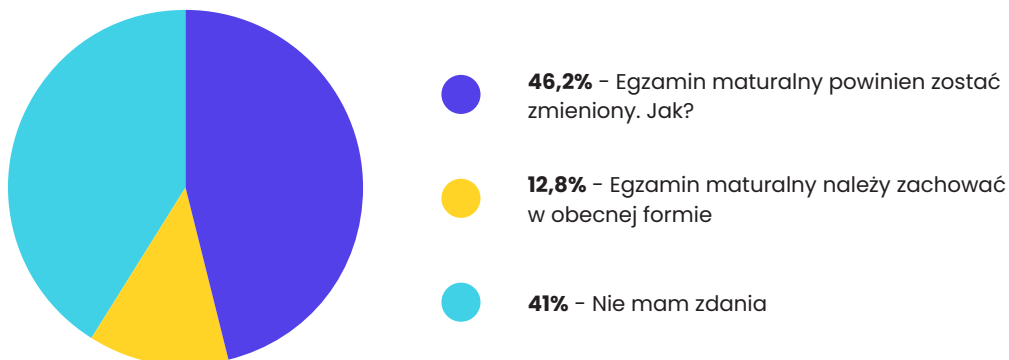
Czy egzamin 8-klasisty należy zachować w niezmienionej postaci?

(wykres 75)

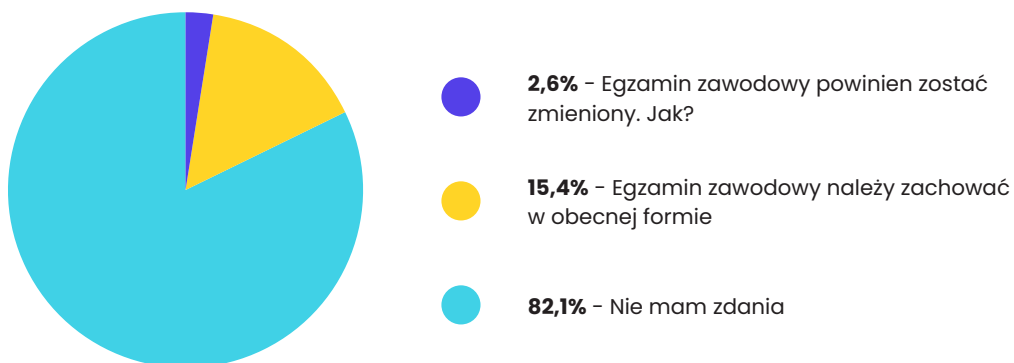
Czy egzamin maturalny należy zachować w niezmienionej postaci?

(wykres 76)

Czy egzamin zawodowy należy zachować w niezmienionej postaci?

(wykres 77)

Polska szkoła i profil absolwenta

Omówienie wyników sondy SOS dla Edukacji

Opracowanie: Krzysztof Figlarz

Redakcja: Dorota Nawalany